

პარლამენტის
საბიუჯეტო ოფისი

**„საქართველოს 2017 წლის სახელმწიფო ბიუჯეტის შესახებ“
საქართველოს კანონის პროექტის მიმოხილვა**

(მესამე წარდგენა)

დეკემბერი, 2016 წელი

საქართველოს პარლამენტის საბიუჯეტო ოფისი

2016 წელი

შინაარსი

შემაჯამებელი მიმოხილვა.....	Error! Bookmark not defined.
1. ფისკალური გარემო მოკლე და საშუალოვადიან პერიოდში.....	3
1.1. ძირითადი ფისკალური რისკები საშუალოვადიან პერიოდისათვის.....	3
1.2. ძირითადი ფისკალური ინდიკატორები.....	7
2. 2017 წლის სახელმწიფო ბიუჯეტის მაჩვენებლების მიმოხილვა	8
2.1. სახელმწიფო ბიუჯეტის შემოსულობები.....	8
2.2. სახელმწიფო ბიუჯეტის გადასახდელები	12
2.3. სახელმწიფო ვალდებულებების დინამიკა.....	17
3. დანართები	1

1. ფისკალური გარემო მოკლე და საშუალოვადიან პერიოდში

ფისკალური გარემო მოკლე და საშუალოვადიან პერიოდში ფისკალური გარემოს და ბიუჯეტის ძირითადი პარამეტრების ანალიზი, უპირველეს ყოვლისა, მოითხოვს შესაბამისი პერიოდისათვის მაკროეკონომიკური გარემოს მოსალოდნელი განვითარებისა და მასთან დაკავშირებული რისკების ანალიზს, ხოლო მეორე მხრივ, ძირითადი ფისკალური ინდიკატორების მიმოხილვას ფისკალური პოლიტიკის მიმართულების შეფასებისათვის. შესაბამისად, ანგარიშის პირველი ნაწილი მიმოიხილავს აღნიშნულ საკითხებს.

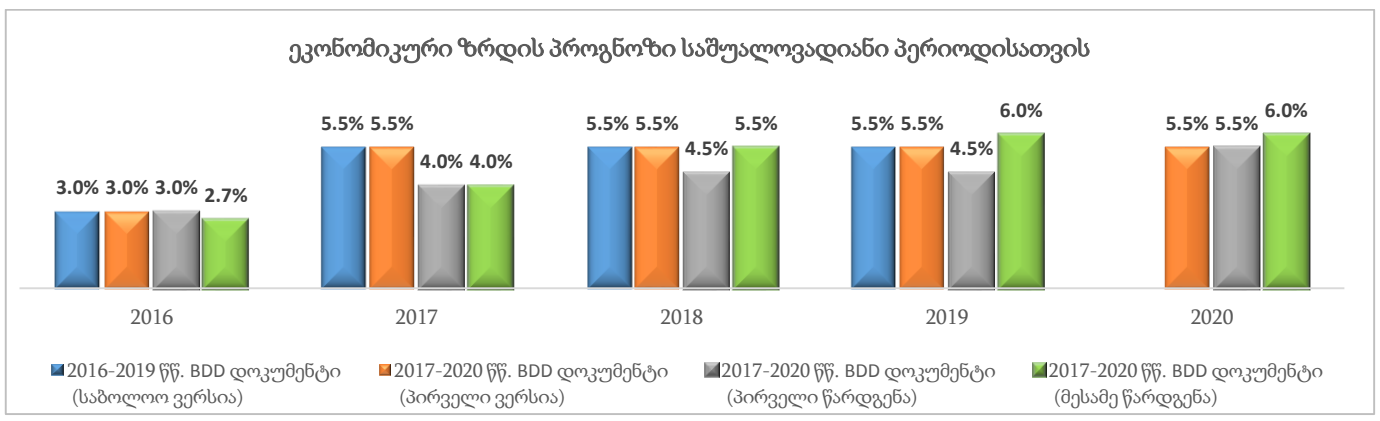
1.1. ძირითადი ფისკალური რისკები საშუალოვადიანი პერიოდისათვის

კონკრეტული წლის ფისკალური პოლიტიკის განსაზღვრის და შესაბამისად, ბიუჯეტის დაგეგმვის პროცესი ეყრდნობა მაკროეკონომიკური გარემოსა და მასთან დაკავშირებულ რისკებზე ფისკალური პოლიტიკის შესაძლო პასუხების ანალიზს - არა მხოლოდ შესაბამისი წლის, არამედ საშუალოვადიანი პერიოდისათვის.

2017 წელს და საშუალოვადიან პერიოდში ბიუჯეტი მთლიანად ემსახურება სამთავრობო პროგრამის - „თავისუფლება, სწრაფი განვითარება, კეთილდღეობა“- შესრულებას, რომელიც ითვალისწინებს რადიკალურ ცვლილებებს მაღალი ეკონომიკური ზრდის ტემპების მისაღწევად. დასახულია რეფორმების 4-პუნქტიანი გეგმის განხორციელება, რომელმაც უნდა უზრუნველყოს საშუალოვადიან პერიოდში ქვეყნის ეკონომიკის სწრაფი ზრდა.

2017 წლის სახელმწიფო ბიუჯეტის წარდგენილი და ნაერთი ბიუჯეტის საპროგნოზო მაჩვენებლები ეყრდნობა ქვეყნის ძირითადი მონაცემებისა და მიმართულებების დოკუმენტით (BDD) წარმოდგენილ საბაზისო სცენარს 2017 წლისათვის: ეკონომიკური ზრდა 4%; ინფლაცია 4%; იმპორტის ზრდა (7.1%) და 2016 წლისთვის (განახლებული პროგნოზებით) ეკონომიკური ზრდის, ინფლაციის და იმპორტის ზრდის მოსალოდნელ მაჩვენებლებს, შესაბამისად 2.7%, 2%-ის და 2.1%-ის ოდენობით.

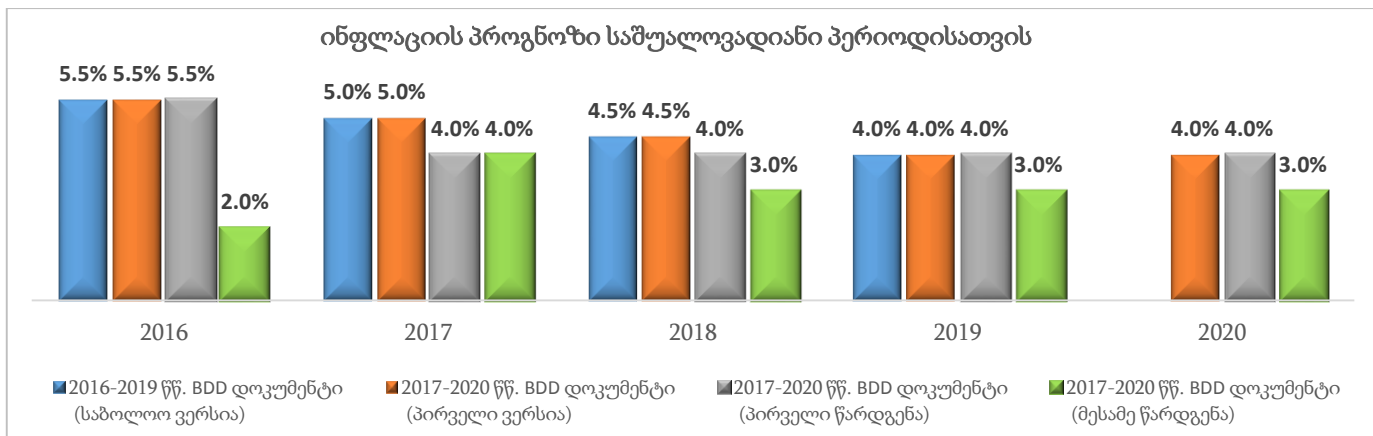
მაკროეკონომიკური გარემოსადმი მოლოდინების ცვლილების ანალიზისათვის პირველ რიგში, მიზანშეწონილია მესამე წარდგენით წარმოდგენილი სახელმწიფო ბიუჯეტის პროექტის თანდართული 2017-2020 წწ. BDD აღნიშნული დოკუმენტის მაკროეკონომიკური პარამეტრები შევადაროთ ამავე დოკუმენტის პირველი ვერსიით (01.06.2016წ.), 2016-2019წწ. BDD დოკუმენტის საბოლოო ვერსიით და აგრეთვე, პირველი წარდგენის თანმხლები 2017-2020 წწ. BDD დოკუმენტის პარამეტრებს საშუალოვადიანი პერიოდისათვის.

დიაგრამა 1: ეკონომიკური ზრდის პროგნოზები ძირითადი მონაცემებისა და მიმართულებების დოკუმენტის განსხვავებული ვერსიებით

როგორც დიაგრამიდან ვლინდება, BDD დოკუმენტის საწყისი ვერსიებით, ეკონომიკური ზრდის მაჩვენებელი 2017 წლისა და საშუალოვადიანი პერიოდისათვის 5.5%-ს შეადგენდა, პირველი წარდგენის BDD დოკუმენტით, რომელიც ეკონომიკური ზრდის უფრო კონსერვატიული სცენარით გამოირჩეოდა, აღნიშნული მაჩვენებელი 4.0%-ს შეადგენდა და 2020 წლისთვის ეტაპობრივად აღწევდა 5.5 %-იან ნიშნულს. წარმოდგენილი დოკუმენტით, ეკონომიკური ზრდის მაჩვენებელი 2017 წლისთვის ასევე 4%-ის დონეზეა პროგნოზირებული და 2020 წლისთვის 6.0%-იან ნიშნულს აღწევს.

რაც შეეხება სამოხმარებლო ფასების ინფლაციას, აღნიშნული მაჩვენებელი თავდაპირველი (მიმდინარე წლის დასაწყისსა და შუალედში წარდგენილი) პროგნოზებით, 2017 წლისათვის 5.0%-ს შეადგენდა და ეტაპობრივად მცირდებოდა 4.0%-იან ნიშნულამდე 2019-2020 წლისათვის, პირველი წარდგენით მოცემული დოკუმენტით, წლიური ინფლაციის პროგნოზი 2017-2020 წლისათვის 4.0%-ს უტოლდებოდა, ხოლო წარმოდგენილი დოკუმენტით, არსებული ტენდენციებიდან გამომდინარე (ეროვნული ბანკის მონაცემებით ინფლაციის მიზნობრივი მაჩვენებელი 2016 წელს 5 პროცენტს, 2017 წლისათვის - 4 პროცენტს, ხოლო 2018 წლისათვის - 3 პროცენტს შეადგენს), 2017 წელს ინფლაციის პროგნოზირებული მაჩვენებელი 4%, ხოლო 2018-2020 წლებში 3.0 პროცენტის დონეზე იქნება.

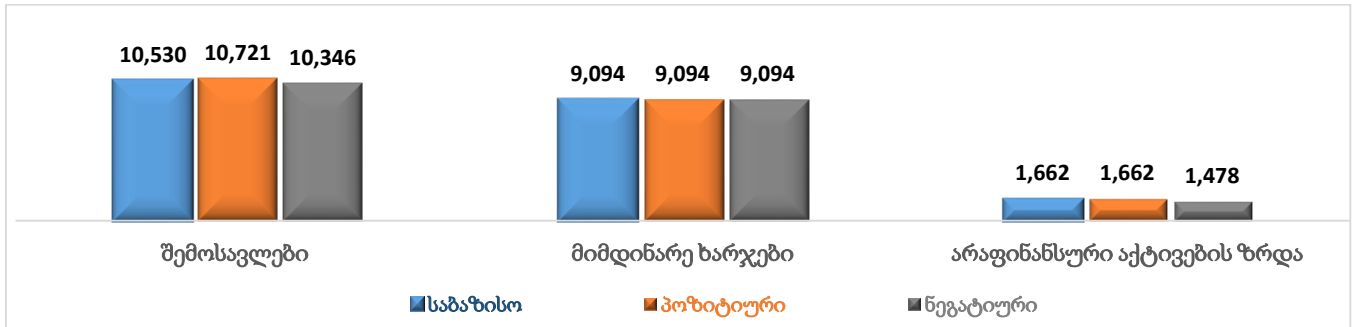

დიაგრამა 2: ინფლაციის პროგნოზები ძირითადი მონაცემებისა და მიმართულებების დოკუმენტის განსხვავებული ვერსიებით

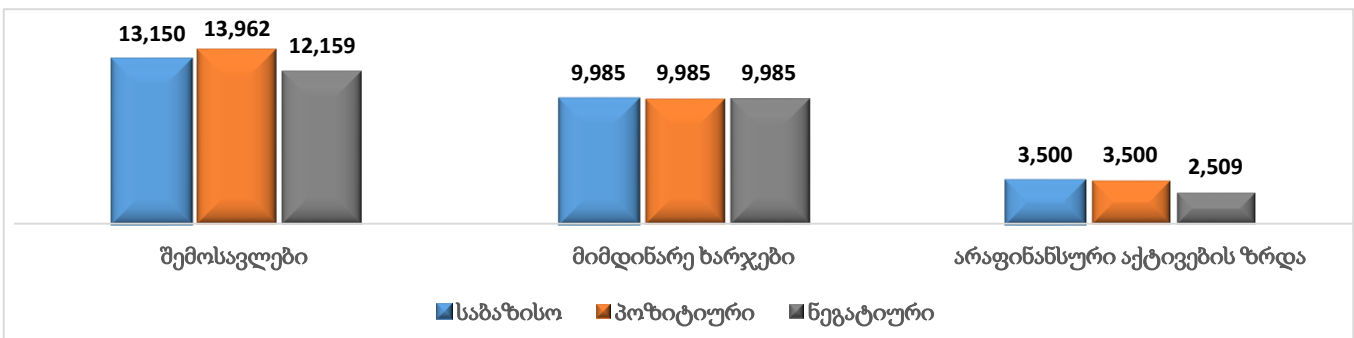
რაც შეეხება საბაზისო სცენარისაგან განსხვავებულ განვითარებებს, არსებული კანონმდებლობის შესაბამისად, ქვეყნის ძირითადი მონაცემებისა და მიმართულებების დოკუმენტთან ერთად (რომელიც ასახავს იმ საბაზისო სცენარს, რომელსაც ეყრდნობა 2017 წლის სახელმწიფო ბიუჯეტის წარდგენილი და ნაერთი ბიუჯეტის საპროგნოზო მაჩვენებლები), 2017 წლის სახელმწიფო ბიუჯეტის კანონპროექტს თან ერთვის ინფორმაცია გამოყენებული საბაზისო მაკროეკონომიკურ დაშვებებთან დაკავშირებულ რისკებზე და აღნიშნული რისკების რეალიზაციის შემთხვევაში, საბიუჯეტო მაჩვენებლებზე მათი ზეგავლენისა და პოლიტიკის პასუხებზე, როგორც დასაგეგმი წლისათვის, ისე საშუალოვადიან პერიოდში¹. შესაბამისად, ცალკეულ შესაძლო პოზიტიურ და ნეგატიურ ფაქტორებზე დაყრდნობით, გამოყოფილია შემდეგი სცენარები:

¹ საერთაშორისო პრაქტიკით, ფისკალური რისკი განიმარტება, როგორც ფისკალური აგრეგატების გადახრები იმ მოსალოდნელი მაჩვენებლებისაგან, რომლებიც განისაზღვრა ბიუჯეტის დაგეგმვის ეტაპზე ან ფისკალური პროგნოზების ფორმირებისას. ფისკალური რისკების ძირითად წყაროებად გამოყოფენ მაკროეკონომიკური ცვლადების მოულოდნელ ცვლილებას და სახელმწიფოს პირობით ვალდებულებებს. რიგ შემთხვევებში ფისკალური რისკების გაუთვალისწინებლობა, მაგალითად, მაკროეკონომიკური გარემოს მოულოდნელი განვითარების შედეგად სახელმწიფოს დამატებითი დანახარჯები, ან გადახრები შემოსავლების მოსალოდნელი

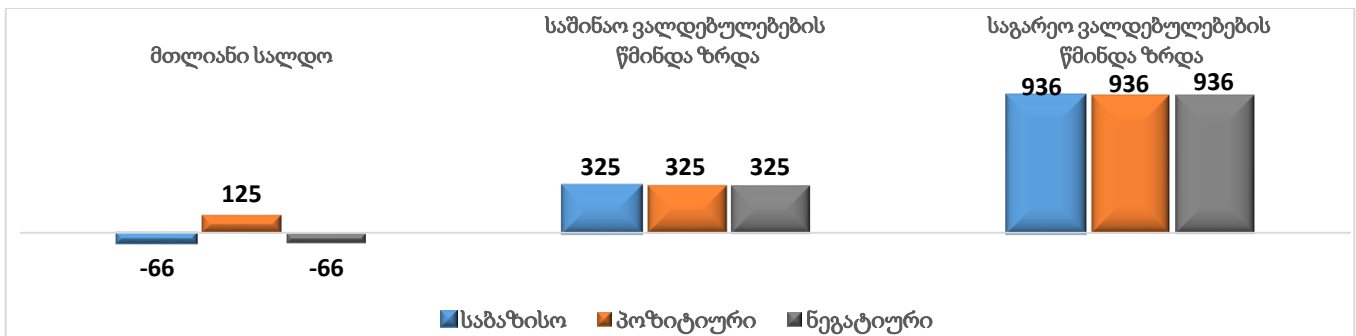
- **ოპტიმისტური სცენარი**, რომელიც ეყრდნობა 2017 წლისა და საშუალოვადიანი პერიოდისათვის საბაზისო სცენარზე მაღალ ეკონომიკურ ზრდას და მაღალ ინფლაციას (კერძოდ, ეკონომიკური ზრდა 5.4% და ინფლაცია 5.4%, 2017 წლისათვის), რაც გაზრდის ბიუჯეტში მობილიზებულ შემოსავლებს².
- **პესიმისტური სცენარი**, რომელიც ეყრდნობა 2017 წლისა და საშუალოვადიანი პერიოდისათვის საბაზისო სცენარზე დაბალ ეკონომიკურ ზრდას და დაბალ ინფლაციას (კერძოდ, ეკონომიკური ზრდა 2.6% და ინფლაცია 2.6%, 2017 წლისათვის), რაც შეამცირებს ბიუჯეტში მობილიზებულ შემოსავლებს (იხ. ცხრილი 1) .

დიაგრამა 3: ნაერთი ბიუჯეტის შემოსავლები და გადასახდელები განსხვავებული სცენარებით 2017 წლისათვის (მლნ ლარი)

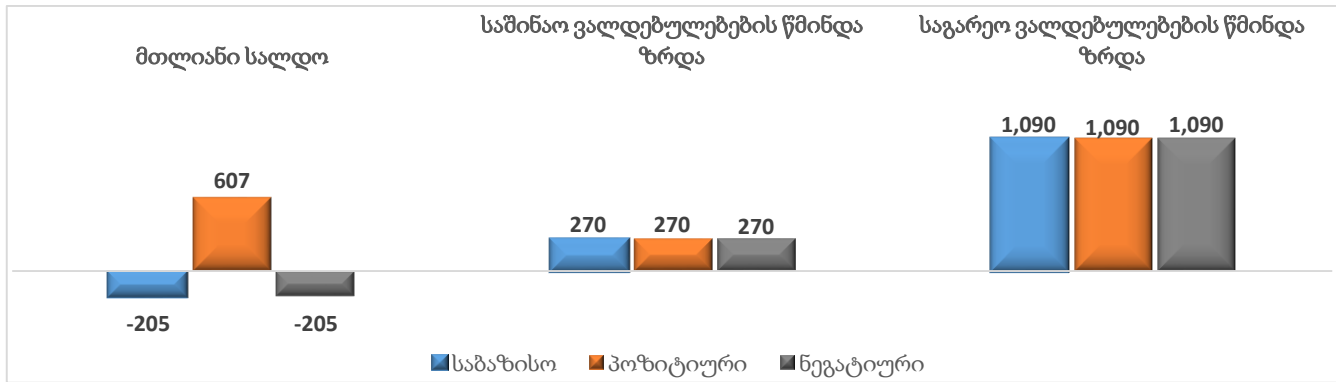
დიაგრამა 4: ნაერთი ბიუჯეტის შემოსავლები და გადასახდელები განსხვავებული სცენარებით 2020 წლისათვის (მლნ ლარი)

დიაგრამა 5: ნაერთი ბიუჯეტის მთლიანი სალდო და ვალდებულებების ზრდა განსხვავებული სცენარებით 2017 წლისათვის (მლნ ლარი)

დონიდან, იწვევს სახელმწიფოს ვალდებულებების ზრდას, რეფინანსირების სიძნელეებს და საფრთხეს უქმნის სახელმწიფოს მოკლე და საშუალოვადიან ფისკალურ მდგრადობას. საერთაშორისო სავალუტო ფონდის კვლევაზე დაყრდნობით, ფისკალური რისკების შესახებ ინფორმაციის წარმოდგენა/გამჭვირვალობა პოზიტიურ კავშირშია ქვეყნის სუვერენულ საკრედიტო რეიტინგთან და მის წვდომასთან საერთაშორისო კაპიტალურ ბაზრებზე (Ter-Minassian T., 2008, „Fiscal Risks—Sources, Disclosure, and Management“, IMF Working Paper, (Washington, DC: International Monetary Fund)).

² აღნიშნული სცენარი გულისხმობს მაკროეკონომიკური გარემოს პოზიტიური განვითარების შენარჩუნებას მთელი საშუალოვადიანი პერიოდის განმავლობაში.

დიაგრამა 6: ნაერთი ბიუჯეტის მთლიანი სალდო და ვალდებულებების ზრდა განსხვავებული სცენარებით 2020 წლისათვის (მლნ ლარი)

რაც შეეხება შესაბამისი სცენარებისათვის საბიუჯეტო აგრეგატების მოსალოდნელ ცვლილებას და მთავრობის მიერ განსაზღვრულ პოლიტიკის პასუხებს (იხ. დიაგრამები 3-6):

- **საბაზისო სცენარის შემთხვევაში**, 2017 წლისათვის მიმდინარე წელთან შედარებით გათვალისწინებულია ნაერთი ბიუჯეტის შემოსავლების მოცულობის ზრდა 9.2%-ით (888 მლნ ლარით), ხოლო ნაერთი ბიუჯეტის ხარჯებისა და არაფინანსური აქტივების ზრდის მაჩვენებლები იზრდება, შესაბამისად, 3.1%-ით (277 მლნ ლარით) და 44.6%-ით (513 მლნ ლარით). ნაერთი ბიუჯეტის მთლიანი სალდო განსაზღვრულია -0.2%-ის დონეზე მშპ-სთან მიმართებაში. რაც შეეხება საშუალოვადიან პერიოდს (2017-2020წწ.), ხარჯვით ნაწილში გათვალისწინებულია არაფინანსური აქტივების ზრდის მუხლით გადასახდელების (ე.წ. კაპიტალური ხარჯების) მასშტაბური ზრდა წლიურად საშუალოდ 32.5%-იანი ზრდის ტემპით და ასევე მიმდინარე ხარჯების გაზრდაც (2016 წელთან შედარებით 2020 წლისათვის გათვალისწინებულია მიმდინარე ხარჯების ზრდა 13.2%-ით, ხოლო არაფინანსური აქტივების ზრდის მუხლით გადასახდელების (ე.წ. კაპიტალური ხარჯების) ზრდა _ 204.6%-ით).
- **პოზიტიური სცენარის შემთხვევაში**, ნაერთი ბიუჯეტის შემოსავლების საპროგნოზო მაჩვენებელი 2017 წლისათვის 191 მლნ-ით იზრდება საბაზისოსთან შედარებით. აღნიშნულის პასუხად, წარმოდგენილი სცენარით არაა გათვალისწინებული მიმდინარე ან ე.წ. კაპიტალური ხარჯების ზრდა (როგორც ფინანსთა სამინისტროს მიერ წარმოდგენილ დოკუმენტშია მითითებული, შესაძლოა ნაწილობრივ გაიზარდოს კაპიტალური ხარჯები. ხოლო ჭარბი შემოსავლების დარჩენილი ნაწილით შემცირდეს ბიუჯეტის დეფიციტი). რაც შეეხება საშუალოვადიან პერიოდს, ხარჯვით ნაწილში გათვალისწინებული ცვლილებები საბაზისო სცენარს უტოლდება, კერძოდ, 2016 წელთან შედარებით 2020 წლისათვის გათვალისწინებულია მიმდინარე ხარჯების ზრდა 13.2%-ით, ხოლო არაფინანსური აქტივების ზრდის მუხლით გადასახდელების (ე.წ. კაპიტალური ხარჯების) ზრდა 204.6%-ით.

პარლამენტის საბიუჯეტო ოფისის შეფასებით, საყურადღებოა, რომ ოპტიმისტური სცენარით გათვალისწინებული ფისკალური პოლიტიკის პასუხები, კერძოდ, მიმდინარე და კაპიტალური ხარჯების სტაბილურობის შენარჩუნება ბიუჯეტის დეფიციტის გაუმჯობესებისათვის მოითხოვს მკაცრ ფისკალურ დისციპლინას, რაც შესაძლებელია რთულად განსახორციელებელი იყოს.

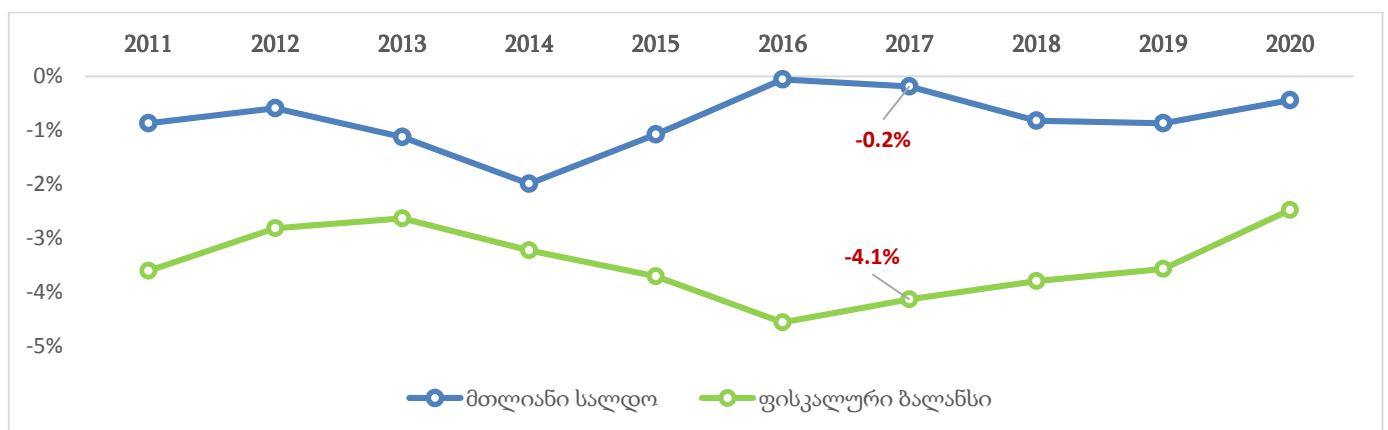
- **ნეგატიური სცენარის შემთხვევაში**, ნაერთი ბიუჯეტის შემოსავლების საპროგნოზო მაჩვენებელი საბაზისოსთან შედარებით 2017 წლისათვის 184 მლნ ლარით მცირდება. აღნიშნულ სცენარში მთავრობის პოლიტიკის პასუხად წარმოდგენილია ბიუჯეტის დეფიციტის ნომინალური სიდიდის შენარჩუნება და ამისათვის 2017 წლისათვის გათვალისწინებულია საბაზისოსთან შედარებით კაპიტალური ხარჯების 184 მლნ ლარით შემცირება და მიმდინარე ხარჯების იმავე დონეზე შენარჩუნება (ასევე, შესაძლოა ნაწილობრივ შემცირდეს მიმდინარე ხარჯებიც). თუმცა საშუალოვადიან პერიოდში არ არის გათვალისწინებული კაპიტალური ხარჯების შემცირება (როგორც ეს იყო წარმოდგენილი პირველი წარდგენის თანმხლებ BDD დოკუმენტში), ზრდა დაგეგმილია შედარებით ნაკლები ოდენობით, კერძოდ 2016 წელთან

შედარებით 2020 წლისათვის გათვალისწინებულია ე.წ. კაპიტალური ხარჯების ზრდა 118.4%-ით (მიმდინარე ხარჯები გაიზარდება საბაზისო სცენარის დონეზე, 13.2%-ით).

1.2. ძირითადი ფისკალური ინდიკატორები

რაც შეეხება კონკრეტული პერიოდისათვის საბიუჯეტო(ფისკალური) პოლიტიკის ანალიზს, პირველი საკითხი მისი მიმართულების- მასტიმულირებელი(ექსპანსიური) თუ შემზღუდველი - შეფასებაა. ექსპანსიური (მასტიმულირებელი) ფისკალური პოლიტიკა გულისხმობს გადასახადების შემცირების ან ხარჯვითი ნაწილის ზრდის მეშვეობით დეფიციტის ზრდას, რაც თავის მხრივ, შესაძლებელია გამოიყენებულ იქნას ეკონომიკური აქტივობის შენელებისას ეკონომიკის სტიმულირებისათვის. საპირისპირო მიმართულებას გულისხმობს შემზღუდველი ფისკალური პოლიტიკა. საერთაშორისო პრაქტიკით, მთავრობის მიერ განხორციელებული ფისკალური ღონისძიებების ძირითადი მიმართულებებისა და ეკონომიკურ გარემოზე ზეგავლენის შესაფასებლად გამოიყენება განსხვავებული ფისკალური ინდიკატორები (ფისკალურ ინდიკატორებთან დაკავშირებით იხ. პარლამენტის საბიუჯეტო ოფისის ფისკალური გარემოს მიმოხილვა, ივნისი, 2015). ხაზგასასმელია, რომ ქვემოთ წარმოდგენილი ანალიზი ეყრდნობა ბიუჯეტის კანონის პროექტზე თანდართული ნაერთი ბიუჯეტის და არა სახელმწიფო ბიუჯეტის მონაცემებს. ამასთან, სახელმწიფო ბიუჯეტის კანონის პროექტზე თანდართული მაჩვენებლები ინფორმაციული ხასიათისაა და არ მტკიცდება პარლამენტის მიერ (საქართველოს საბიუჯეტო კოდექსი, მუხლი 38, პუნქტი 8).

პირველ რიგში, ფისკალური ინდიკატორები მოიცავს ბიუჯეტის მთლიან სალდოს მაჩვენებელს, რომელიც არსებული კანონმდებლობით გაიანგარიშება საერთაშორისო სავალუტო ფონდის სახელმწიფო ფინანსების სტატისტიკის 2001 წლის სახელმძღვანელოს (GFSM 2001) მიხედვით. ამასთანავე საყურადღებოა განხილულ იქნას მთლიანი ფისკალური ბალანსის მაჩვენებელი, რომელიც საერთაშორისო პრაქტიკით ეკონომიკური ანალიზისათვის უფრო აქტიურად გამოიყენება. მთლიანი ფისკალური ბალანსი წარმოადგენს ბიუჯეტის მთლიანი სალდოს, კორექტირებულს ოპერაციების რეკლასიფიკაციით³. აღნიშნული ინდიკატორების დინამიკა წარმოდგენილია დიაგრამაზე 7.

დიაგრამა 7: ბიუჯეტის ბალანსი %-უ-ლად მშპ-სთან

³ ბიუჯეტის ბალანსთან დაკავშირებით იხ. პარლამენტის საბიუჯეტო ოფისის მეთოდოლოგიური განმარტება ბიუჯეტის დეფიციტის გაანგარიშების შესახებ

როგორც დიაგრამა 7-დან ჩანს, 2017 წლისათვის ნაერთი ბიუჯეტის ბალანსის (GFSM 2001) მაჩვენებელი შემცირების ტენდენციას ავლენს და მშპ-თან მიმართებაში -1.9%-ს შეადგენს. რაც შეეხება ფისკალური ბალანსის მოცულობას, 2017 წლისათვის ფისკალური ბალანსის მოცულობაც შემცირებულია -4.1% ის დონემდე.

აღსანიშნავია, რომ ბიუჯეტის ბალანსის ზემოთ წარმოდგენილი მაჩვენებლები მოიცავს როგორც ეკონომიკური ციკლის (გამოშვების გაპის) ზეგავლენას ფისკალურ გარემოზე (ავტომატური ფისკალური სტაბილიზატორების გავლენით), ისე მთავრობის დისკრეციულ ფისკალურ ღონისძიებებს.

2. 2017 წლის სახელმწიფო ბიუჯეტის მაჩვენებლების მიმოხილვა

2.1. სახელმწიფო ბიუჯეტის შემოსულობები

სახელმწიფო ბიუჯეტის შემოსულობები 2017 წლისთვის განსაზღვრულია 11,457 მლნ ლარის დონეზე, რაც 2016 წლის გეგმურ მაჩვენებელს აჭარბებს 1,312 მლნ ლარით (13%-ით). აღნიშნული მაჩვენებელი 2016 წლისათვის (გასულ წელთან შედარებით) 255 მლნ ლარს (3%-ს) შეადგენს.

დასახელება	2015	2016	2016	10 თვე/2016 წლიური გეგმა	2017 წელი	2017 პროექტი (III წარდგენა) / 2016 გეგმა	
	ფაქტი	გეგმა	10 თვე		(III წარდგენა)	სხვაობა	%-ული ცვლილება
შემოსულობები	9,890	10,145	8,076	80%	11,457	1,312	13%
შემოსავლები	8,170	8,555	6,963	81%	9,489	934	11%
გადასახადები	7,550	7,980	6,579.37	82%	8,820	840	11%
გრანტები	316	255	153.53	60%	284	29	12%
სხვა შემოსავლები	305	320	230.13	72%	385	65	20%
არაფინანსური აქტივების კლება	287	225	173	77%	90	-135	-60%
ფინანსური აქტივების კლება	72	90	52	58%	85	-5	-6%
ვალდებულებების ზრდა	1,361	1,275	888	70%	1,793	518	41%
საგარეო	1,047	1,075	587	55%	1,393	318	30%
საშინაო	315	200	301	151%	400	200	100%

ცხრილი 2: სახელმწიფო ბიუჯეტის შემოსულობები 2015-2017 წლებში (მლნ ლარი)

კანონპროექტის გათვალისწინებული შემოსულობების მაჩვენებლის ზრდის წარმოდგენილი ტემპი უკავშირდება ერთი მხრივ, შემოსავლების 934 მლნ ოდენობით (საგადასახადო შემოსავლების 840 მლნ ლარით ზრდის გავლენით) და ვალდებულებების ზრდის მუხლით შემოსულობების 518 მლნ ლარის ოდენობით ზრდას, ხოლო მეორე მხრივ, არაფინანსური აქტივების კლების(მათ შორის, პრივატიზების) წლიური გეგმის 135 მლნ ლარით (60%-ით) შემცირებას. ვალდებულებების ზრდის მუხლით შემოსულობების მაჩვენებლის ზრდა თავის მხრივ ითვალისწინებს საგარეო და საშინაო ვალდებულებების ზრდის მუხლით შემოსულობების ზრდას შესაბამისად, 318 მლნ ლარითა და 200 მლნ ლარით. ფინანსური აქტივების კლების მუხლით შემოსულობები (სესხების დაფარვით მიღებული სახსრები) განსაზღვრულია 85 მლნ ლარის ოდენობით, ამასთან აქვე საყურადღებოა, რომ 2016 წლის 10

თვის მდგომარეობით, აღნიშნული მუხლით შემოსულობების (ფინანსური აქტივების ზრდა) შესრულება წლიური გეგმური მოცულობის მხოლოდ 58%-ს შეადგენს.

რაც შეეხება შემოსავლებს, შემოსავლების (შემოსავლები მოიცავს გადასახადებს, გრანტებსა და სხვა შემოსავლებს) საპროგნოზო სიდიდე 2016 წლის ბიუჯეტის კანონით დამტკიცებულ მაჩვენებელთან შედარებით იზრდება 934 მლნ ლარით და შეადგენს 9,489 მლნ ლარს, ძირითადად საგადასახადო შემოსავლების 840 მლნ ლარის ოდენობით ზრდის გავლენით.

2.1.1. საგადასახადო შემოსავლები

საგადასახადო შემოსავლებთან დაკავშირებით, უპირველეს ყოვლისა საყურადღებოა ნაერთი ბიუჯეტით წარმოდგენილი მაჩვენებლების შედარება პარლამენტის საბიუჯეტო ოფისის მიერ მომზადებული დამოუკიდებელი საპროგნოზო მაჩვენებლებთან. პარლამენტის საბიუჯეტო ოფისის ნაერთი ბიუჯეტის საგადასახადო შემოსავლების საპროგნოზო მაჩვენებელი 2017 წლისათვის 370 მლნ ლარით მეტია წარდგენილ პროგნოზზე, მიუხედავად იმისა, რომ 2016 წლისათვის მთავორბის პროგნოზი უფრო კონსერვატიულია და საბიუჯეტო ოფისის პროგნოზზე ნაკლებია 123 მლნ ლარით, გასათვალისწინებელია, რომ 2017 წლისათვის გადასახადებში წარდგენილი სხვაობა მხოლოდ მცირედით შეიძლება აიხსნას მიმდინარე წელს მაკროეკონომიკური გარემოს განსხვავებული პროგნოზებით.

	2015		2016		2017		
	ფაქტი	საბიუჯეტო ოფისი	მთავრობა	სხვაობა	საბიუჯეტო ოფისი	მთავრობა	სხვაობა
საგადასახადო შემოსავლები	8010.8	8862.9	8,740	-122.9	9170.3	9,540	370
პირდაპირი გადასახადები	3565.4	3895.2	4260.0	364.8	3575.5	4058.0	482
არაპირდაპირი გადასახადები	4445.4	4967.7	4480.0	-487.7	5594.7	5482.0	-113

ცხრილი 3: ნაერთი ბიუჯეტის საგადასახადო შემოსავლები 2015-2020 წლებში (მლნ ლარი)

რაც შეეხება სახელმწიფო ბიუჯეტის კანონპროექტით წარმოდგენილ მაჩვენებლებს, საგადასახადო შემოსავლების საპროგნოზო მაჩვენებელი **8,820 მლნ ლარის დონეზე განისაზღვრა, რაც 2016 წლისათვის ბიუჯეტის კანონით განსაზღვრულ წლიურ მაჩვენებელს 10.5%-ით აღემატება.** გადასახადების ცალკეული სახეებისათვის, 2017 წლის კანონპროექტით მიმდინარე წლის გეგმასთან შედარებით ყველაზე მასშტაბური შემცირება გათვალისწინებულია მოგების გადასახადისათვის 299 მლნ ლარის ოდენობით(30%-ით), ხოლო აქციზისათვის და დღგ-სათვის გათვალისწინებულია ზრდა შესაბამისად, 615 მლნ ლარის და 484 მლნ ლარის ოდენობით. მოგების გადასახადის პროგნოზის შემცირება განპირობებულია მოგების გადასახადის რეფორმით, რომლის შედეგადაც 2017 წლიდან დაიბეგრება მხოლოდ განაწილებული მოგება (იხ. ცხრილი 4)., ხოლო აქციზის გადასახადის ზრდა უკავშირდება წარმოდგენილ საგადასახადო ცვლილებებს, რომლებიც გათვალისწინებულია ცალკეული ტიპის აქციზური საქონლის დაბეგრისათვის.

	2015 წლის ფაქტი	2016 წლის გეგმა	2017 წლის პროექტი	2017 წ. პროექტი / 2016 წ. გეგმა	
				სხვაობა	%-ული ცვლილება
საგადასახადო შემოსავლები	7,549.6	7,980.0	8820	840	10.5%

საშემოსავლო გადასახადი	2,052.4	2,086.0	2570	484	23.2%
მოგების გადასახადი	1,025.2	980.0	681	-299	-30.5%
დამატებითი ღირებულების გადასახადი	3,505.5	3,802.0	3779	-23	-0.6%
აქციზი	870.7	1,012.0	1627	615	60.8%
იმპორტის გადასახადი	69.3	75.0	76	1	1.3%
სხვა გადასახადები	26.5	25.0	87	62	248.0%

ცხრილი 4: სახელმწიფო ბიუჯეტის საგადასახადო შემოსავლები 2015-2017 (მლნ ლარი, %)

საგადასახადო შემოსავლების ზრდის ტემპი

	2010-2011წწ	2011-2012წწ	2012-2013წწ	2013-2014წწ	2014-2015წწ	2015-2016წწ*	2016-2017წწ*
						გეგმა	პროექტი
საგადასახადო შემოსავლები	26.3%	8.8%	-0.4%	10.9%*	8.2%	5.7%	10.5%
საშემოსავლო გადასახადი*	28.6%	13.7%	9.7%	6.9%*	7.0%	1.6%**	23.2%
						17.3%**	20.1%**
მოგების გადასახადი	44.5%	2.3%	-5.2%	2.8%	23.7%	-4.4%	-30.5%
დამატებული ღირებულების გადასახადი	26.4%	9.2%	-6.3%	15.8%	6.3%	8.5%	-0.6%
აქციზი	9.7%	7.2%	9.5%	12.2%	7.5%	16.2%	60.8%
იმპორტის გადასახადი	32.4%	-3.4%	-0.8%	6.2%	-27.0%	8.2%	1.3%
სხვა გადასახადები	-40.4%	-10.3%	-26.2%	-9.1%	9.8%	-5.7%	248.0%

ცხრილი 5: საგადასახადო შემოსავლების ზრდის ტემპი (% 2010-2017 წწ)

** 2016 წელს სახელმწიფო ბიუჯეტში საშემოსავლო გადასახადიდან მიღებული სახსრების ზრდის ტემპის შემცირება განპირობებულია საბიუჯეტო კოდექსში განხორციელებული ცვლილებებით, რომლის თანახმად საშემოსავლო გადასახადის მთელი რიგი სახეობებიდან მიღებული შემოსავლები 2016 წლიდან მიიმართება ადგილობრივი თვითმმართველი ერთეულების ბიუჯეტებში. მიმდინარე წელს აღნიშნული მიმართულებით მიმართული სახსრები დაახლოებით 321 მლნ ლარს შეადგენს, თუ აღნიშნულს გავითვალისწინებთ საშემოსავლო გადასახადის გაანგარიშებისას როგორც მიმდინარე ისე 2017 წელს, მაშინ ამ ეტაპისთვის მაჩვენებელი დაახლოებით 17.3%-ით არის გაზრდილი წინა წლის ანალოგიურ პერიოდთან შედარებით, ხოლო 2017 წლისთვის დაგეგმილი ზრდა დაახლოებით 20%-ს გაუტოლდება.

გადასახადების სახეების მიხედვით, ბიუჯეტის პროექტში წარმოდგენილი მაჩვენებლების შედარებით საბიუჯეტო ოფისის დამოუკიდებელ პროგნოზებთან 2016 და 2017 წწ.სათვის მცირედ სირთულეს უკავშირდება, ერთიანი საგადასახადო კოდის დანერგვის გავლენით. თუმცა, პირველადი შეფასებით, განსხვავებები უკავშირდება პირდაპირი გადასახადების - მოგების გადასახადისა და საშემოსავლო გადასახადის განსხვავებულ პროგნოზებს. კერძოდ, მოგების გადასახადის საპროგნოზო მაჩვენებელი პირველ წარდგენასთან შედარებით გაზრდილია 158 მლნ ლარით და 2017 წლისათვის ასამოქმედებელი რეფორმის გავლენის გარეშე ზრდის სავარაუდო ტემპი 22%-ს უტოლდება. აღნიშნული მიმდინარე წლის ეკონომიკური პარამეტრების გათვალისწინებით დამატებით განმარტებას საჭიროებს. ასევე მაღალი

ზრდის ტემპია გათვალისწინებული საშემოსავლო გადასახადისათვის, რომელიც მიმდინარე წლის გეგმურ მაჩვენებელთან შედარებით 23%-ით იზრდება, რაც 2017 წლის საპროგნოზო ეკონომიკური გარემოს გათვალისწინებით ზედმეტად ოპტიმისტურად შეიძლება შეფასდეს. ზემოაღნიშნულის გათვალისწინებით, 2017 წლის პროექტით წარმოდგენილი საშემოსავლო და მოგების გადასახადის პროგნოზები ოპტიმისტურად შეიძლება შეფასდეს.

2.1.2. შემოსულობების სხვა კომპონენტები

წარმოდგენილი კანონპროექტით, სხვა შემოსავლების საპროგნოზო მოცულობა მიმდინარე წლის ბიუჯეტით განსაზღვრულ მაჩვენებელთან შედარებით 65 მლნ ლარით (20%-ით) იზრდება და შეადგენს 385 მლნ ლარს. ცვლილება ძირითადად ეხება საკუთრებიდან შემოსავლებს, რომლის გეგმური მოცულობაც იზრდება 63 მლნ ლარით (98%-ით) და 127.4 მლნ ლარით არის განისაზღვრული. ზრდა ძირითადად უკავშირდება დივიდენდებიდან მისაღები შემოსავლების 63.9 მლნ ლარით (2556%-ით) ზრდას. აღნიშნულთან დაკავშირებით განმარტებით ბარათში მითითებული არ არის.

	2015 წელი ფაქტი	2016 წელი გეგმა	2017 წელი პროექტი (III წარდგენა)	2017 წ. პროექტი / 2016 წ. გეგმა	
				სხვაობა	%-ული ცვლილება
სხვა შემოსავლები	305.3	320	385.0	65.00	20%
შემოსავლები საკუთრებიდან	69.6	64.5	127.4	62.90	98%
პროცენტები	46.9	50	46.0	-4.00	-8%
დივიდენდები	0.4	2.5	66.4	63.90	2556%
რენტა	22.3	12	15.0	3.00	25%
საქონლისა და მომსახურების რეალიზაცია	76.3	75.9	80.2	4.30	6%
ადმინისტრაციული მოსაკრებლები და გადასახდელები	71.9	70.8	76.2	5.40	8%
არასაბაზრო წესით გაყიდული საქონელი და მომსახურება	4.4	5.1	4.0	-1.10	-22%
საწესები (ჯარიმები და საურავები)	63.5	70	60.0	-10.00	-14%
ნებაყოფლობითი ტრანსფერები, გრანტების გარდა	25.5	2.4	2.4	0.00	0%
შერეული და სხვა არაკლასიფიცირებული შემოსავლები	70.4	107.2	115.0	7.80	7%

ცხრილი 6: სახელმწიფო ბიუჯეტის სხვა შემოსავლები 2015-2017 წლებში (მლნ ლარი)

რაც შეეხება შემოსულობების სხვა კომპონენტებს, არაფინანსური აქტივების კლებით მისაღები შემოსულობების გეგმური მაჩვენებელი, წარმოდგენილი კანონპროექტით, მიმდინარე წლის ბიუჯეტის კანონით განსაზღვრულ გეგმასთან შედარებით მცირდება 135.0 მლნ ლარით (60%-ით) და შეადგენს 90 მლნ ლარს. შემცირება მნიშვნელოვანწილად დაკავშირებულია რადიოსიხშირული სპექტრით სარგებლობის ლიცენზიიდან, ძირითადად მობილური ოპერატორების მეოთხე თაობის ლიცენზიების გაყიდვიდან მისაღებ შემოსულობებთან, რომლის გეგმური მაჩვენებელი მცირდება 120 მლნ ლარით.

აღსანიშნავია, რომ 2015 წლიდან ხორციელდება მობილური ოპერატორების მეოთხე თაობის ლიცენზიების გაყიდვა. ამ მიმართულებით 2015 წელს ბიუჯეტში ჩაირიცხა 182 მლნ ლარი, 2016 წელს დაგეგმილია 150 მლნ ლარის მიღება, ხოლო 2017 წელს აღნიშნული თანხების საპროგნოზო სიდიდე 30 მლნ ლარს უტოლდება. გარდა ამისა, ძირითადი აქტივების რეალიზაციიდან მისაღები შემოსულობების საპროგნოზო მაჩვენებელი მცირდება 15 მლნ ლარით, 58.0 მლნ ლარამდე (მიმდინარე წლის 10 თვის მდგომარეობით, აღნიშნული შემოსულობების შესრულება წლიური გეგმის 41%-ს შეადგენს), ხოლო მიწის რეალიზაციიდან შემოსულობების საპროგნოზო მაჩვენებელი განსაზღვრულია 2016 წლის გეგმური მაჩვენებლის დონეზე (2.0 მლნ ლარი).

	2015 წელი შესრულება	2016 წელი გეგმა	2017 წელი პროექტი	2017 წ. პროექტი (III წარდგენა) / 2016 წ. გეგმა	
				სხვაობა	%-ული ცვლილება
არაფინანსური აქტივების კლება	287.3	225.0	90.0	-135.0	-60.0%
ძირითადი აქტივები	102.5	73.0	58.0	-15.0	-20.5%
არაწარმოებული აქტივები	184.9	152.0	32.0	-120.0	-78.9%
მიწა	3.1	2.0	2.0	0.0	0.0%
რადიოსიხშირული სპექტრით სარგებლობის ლიცენზია	181.7	150.0	30.0	-120.0	-80.0%

ცხრილი 7: სახელმწიფო ბიუჯეტის შემოსულობები არაფინანსური აქტივებით ოპერაციებიდან 2015-2017 წლებში (მლნ ლარი)

2.2. სახელმწიფო ბიუჯეტის გადასახდელები

2017 წლის სახელმწიფო ბიუჯეტის კანონპროექტით, სახელმწიფო ბიუჯეტის გადასახდელები განსაზღვრულია 11,415 მლნ ლარის დონეზე და 2016 წლის ბიუჯეტის კანონით განსაზღვრულ გეგმასთან შედარებით გადასახდელების ზრდის ტემპი 13%-ს შეადგენს. გადასახდელების ცალკეულ კომპონენტებთან მიმართებაში, მიმდინარე წლის გეგმურ მაჩვენებლებთან შედარებით გათვალისწინებულია ზრდა გადასახდელების ყველა კომპონენტისთვის. კერძოდ, ხარჯების ზრდის მაჩვენებელი 578 მლნ ლარს (7%-ით), ფინანსური აქტივების ზრდის მუხლით გადასახდელების ზრდის მაჩვენებელი 362 მლნ ლარსა (89%-ს), ხოლო ვალდებულებების კლების მუხლით გადასახდელების ზრდის მაჩვენებელი 82 მლნ ლარს შეადგენს. რაც შეეხება არაფინანსური აქტივების ზრდის მუხლით გადასახდელებს, აღნიშნული მაჩვენებლის საგეგმო ოდენობა იზრდება 249 მლნ ლარით, 33%-ით). ხარჯების ზრდა ძირითადად უკავშირდება სოციალური უზრუნველყოფის (256 მლნ ლარით, რაც ნაწილობრივ დაკავშირებულია სოციალური დაცვისა და საპენსიო უზრუნველყოფისთვის დაგეგმილი ხარჯების ზრდასთან), სუბსიდიების (155 მლნ ლარით) და საქონლისა და მომსახურების მუხლით (107 მლნ ლარით) ხარჯების ზრდას. ასევე გათვალისწინებულია გრანტების (59 მლნ ლარით) მუხლით და საპროცენტო ხარჯებისა (29 მლნ ლარით) და სხვა ხარჯების (20 მლნ ლარით) მუხლით ხარჯების მოცულობა. ამასთან შემცირებულია შრომის ანაზღაურების (50 მლნ ლარით) მუხლით ხარჯები.

დასახელება	2015	2016	2016	10 თვე/2016 წლიური გეგმა	2017 წელი	2017 პროექტი (III წარდგენა) / 2016 გეგმა	
	ფაქტი	გეგმა	10 თვე		პროექტი (III წარდგენა)	სხვაობა	%-ული ცვლილება

გადასახდელები	9,703	10,145	8,293	82%	11,415	1,270	13%
ხარჯები	8,158	8,543	7,085	83%	9,121	578	7%
არაფინანსური აქტივების ზრდა	680	750	515.1	69%	999.04	249	33%
ფინანსური აქტივების ზრდა (ნაშთის გამოკლებით)	445	407	383.5	94%	769.02	362	89%
ვალდებულებების კლება	420	444	309.9	70%	526.187	82	19%

ცხრილი 11: სახელმწიფო ბიუჯეტის გადასახდელები 2015-2017 წლებში (მლნ ლარი)

რაც შეეხება გადასახდელების განაწილებას მხარჯავი დაწესებულებების დონეზე, წარმოდგენილი კანონპროექტით ასიგნებების ზრდა შეეხება საერთო-სახელმწიფოებრივი გადასახდელებსა და ცალკეულ მხარჯავ დაწესებულებებს. მხარჯავი დაწესებულებების დონეზე გადასახდელების მიმდინარე წლის გეგმასთან შედარებით ყველაზე დიდი ოდენობით ზრდა(ნომინალური გამოსახულებაში) გათვალისწინებულია შემდეგი მხარჯავი დაწესებულებებისათვის: საქართველოს რეგიონული განვითარებისა და ინფრასტრუქტურის სამინისტრო (308.0 მლნ ლარით), საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტროს (275.4 მლნ ლარით), საქართველოს შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სამინისტრო (253.8 მლნ ლარით), საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტრო (141 მლნ ლარით), საქართველოს თავდაცვის სამინისტრო (78 მლნ ლარით). ხოლო ყველაზე დიდი ოდენობით შემცირება შემდეგი მხარჯავი დაწესებულებებისათვის: საქართველოს სოფლის მეურნეობის სამინისტრო (63.4 მლნ ლარით), საქართველოს სასაქონლო უწყებებისა და პრობაციის სამინისტრო (14.7 მლნ ლარით), საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტრო (10 მლნ), საქართველოს იუსტიციის სამინისტრო (8.5 მლნ ლარი). ქვემოთ წარმოდგენილია ის მხარჯავი დაწესებულებები, რომელთათვისაც კანონპროექტით მიმდინარე წლის კანონთან შედარებით გათვალისწინებულია ასიგნებების ყველაზე მეტად ზრდა/შემცირება (ნომინალურ გამოსახულებაში თანხის მოცულობის მიხედვით).

დასახელება		2016 წლის სახელმწიფო ბიუჯეტის კანონი	2017 წლის ბიუჯეტის კანონპროექტი	2017 პროექტი/ 2016 გეგმა	
				სხვაობა	%-ლი ცვლილება
25 00	საქართველოს რეგიონული განვითარებისა და ინფრასტრუქტურის სამინისტრო	950,000.00	1,258,047.00	308,047.00	32%
24 00	საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტრო	95,100.00	370,467.00	275,367.00	290%
60 00	საერთო სახელმწიფოებრივი მნიშვნელობის გადასახდელები	1,957,745.20	2,212,805.80	255,060.60	13%
35 00	საქართველოს შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სამინისტრო	3,162,000.00	3,415,800.00	253,800.00	8%
32 00	საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტრო	975,190.00	1,116,165.00	140,975.00	14%
29 00	საქართველოს თავდაცვის სამინისტრო	670,000.00	748,000.00	78,000.00	12%
39 00	საქართველოს სპორტისა და ახალგაზრდობის საქმეთა სამინისტრო	90,000.00	136,820.00	46,820.00	52%
31 00	საქართველოს სახელმწიფო უსაფრთხოების სამსახური	100,000.00	118,000.00	18,000.00	18%
09 00	საერთო სასამართლოები	52,000.00	69,000.00	17,000.00	33%

33 00	საქართველოს კულტურისა და ძეგლთა დაცვის სამინისტრო	97,000.00	99,615.00	2,615.00	3%
-------	---	-----------	-----------	----------	----

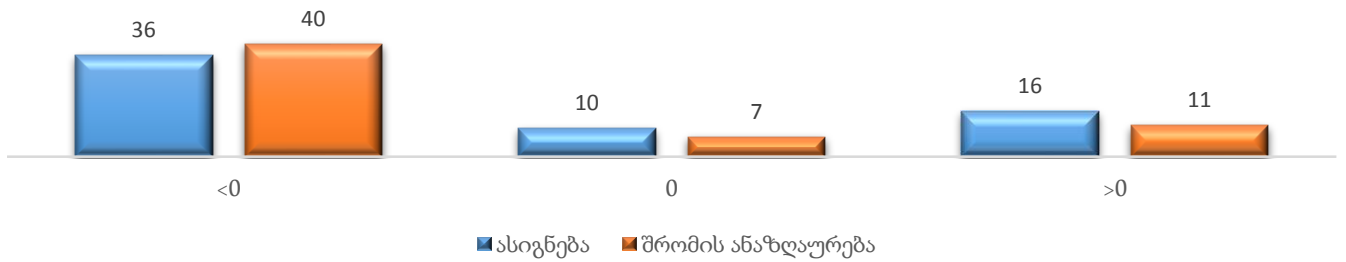
ცხრილი 12: 10 მხარჯავი დაწესებულება, რომელთათვის გათვალისწინებულია ასიგნებების ზრდა 2016 წლის ბიუჯეტის კანონით განსაზღვრულ გეგმასთან შედარებით (ათასი ლარი)

დასახელება	2016 წლის სახელმწიფო ბიუჯეტის კანონი	2017 წლის ბიუჯეტის კანონპროექტი	2017 პროექტი/ 2016 გეგმა	
			სხვაობა	%-ლი ცვლილება
37 00 საქართველოს სოფლის მეურნეობის სამინისტრო	321,350.00	257,995.00	-63,355.00	-20%
27 00 საქართველოს სასჯელაღსრულებისა და პრობაციის სამინისტრო	153,800.00	139,100.00	-14,700.00	-10%
30 00 საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტრო	595,000.00	585,000.00	-10,000.00	-2%
26 00 საქართველოს იუსტიციის სამინისტრო	70,528.40	62,015.00	-8,513.40	-12%
23 00 საქართველოს ფინანსთა სამინისტრო	90,000.00	82,300.00	-7,700.00	-9%
38 00 საქართველოს გარემოსა და ბუნებრივი რესურსების დაცვის სამინისტრო	42,100.00	35,700.00	-6,400.00	-15%
04 00 საქართველოს მთავრობის ადმინისტრაცია	20,000.00	16,500.00	-3,500.00	-18%
36 00 საქართველოს ენერგეტიკის სამინისტრო	135,000.00	132,300.00	-2,700.00	-2%
59 00 საქართველოს სახელმწიფო უსაფრთხოებისა და კრიზისების მართვის საბჭოს აპარატი	5,200.00	3,600.00	-1,600.00	-31%
22 00 საქართველოს დაზვერვის სამსახური	15,000.00	13,500.00	-1,500.00	-10%

ცხრილი 13: 10 მხარჯავი დაწესებულება, რომელთათვის გათვალისწინებულია ასიგნებების შემცირება 2016 წლის ბიუჯეტის კანონით განსაზღვრულ გეგმასთან შედარებით. (ათასი ლარი)

რაც შეეხება მხარჯავი დაწესებულებების განაწილებას ასიგნებების და შრომის ანაზღაურების მუხლის ხარჯების კლების/შენარჩუნების/ზრდასთან მიმართებაში 2016 წლის გეგმურ მაჩვენებელთან შედარებით 2017 წლის კანონპროექტით, გათვალისწინებულია 36 მხარჯავი დაწესებულებისთვის ასიგნების შემცირება, 2016 წლის გეგმური მაჩვენებლის დონეზე რჩება ასიგნება 10 მხარჯავი დაწესებულებისთვის, ხოლო 16 მხარჯავ დაწესებულებას უმცირდება ასიგნება. დაახლოებით ანალოგიურ სურათს აჩვენებს შრომის ანაზღაურების მუხლით ხარჯები (იხ. დიაგრამა). აქვე აღსანიშნავია, რომ შრომის ანაზღაურების მუხლით 50 მლნ ლარით ზრდა ძირითადად დაკავშირებულია: საქართველოს თავდაცვის სამინისტროს (26.1 მლნ ლარი), საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს (9.9 მლნ ლარი) და საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს (9.0 მლნ ლარი) შრომის ანაზღაურების ხარჯების კლებასთან. ამასთან, მცირედით შრომის ანაზღაურების მუხლით ხარჯები ეზრდებათ შემდეგ მხარჯავ დაწესებულებებს: საქართველოს სახელმწიფო უსაფრთხოების სამსახურს (7.0 მლნ ლარი), საერთო სასამართლოებს (2.7 მლნ ლარი) და საქართველოს სოფლის მეურნეობის სამინისტროს (1.2 მლნ ლარი) (იხ. ცხრილი).

სიხშირეთა განაწილება მხარჯავი დაწესებულებების მიხედვით

შრომის ანაზღაურების მუხლით ხარჯები	2016 წლის ბიუჯეტის კანონი	2017 წლის ბიუჯეტის კანონპროექტი	2017 პროექტი/ 2016 გეგმა	
			სხვაობა	%-ლი ცვლილება
საქართველოს თავდაცვის სამინისტრო	404,958	378,895	-26,063	-6%
საქართველოს ფინანსთა სამინისტრო	64,310	54,365	-9,945	-15%
საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტრო	394,000	384,990	-9,010	-2%
საქართველოს სახელმწიფო უსაფრთხოების სამსახური	100,000	118,000	18,000	18%
საერთო სასამართლოები	52,000	69,000	17,000	33%
საქართველოს სოფლის მეურნეობის სამინისტრო	20,770	22,005	1,235	6%

რაც შეეხება საერთო სახელმწიფოებრივ გადასახდელებს, რომელიც სახელმწიფო ბიუჯეტის მთლიანი გადასახდელების 19%-ს შეადგენს, წარმოდგენილი კანონპროექტით გათვალისწინებულია აღნიშნული ტიპის გადასახდელების გეგმური მაჩვენებლის ზრდა 255.1 მლნ ლარით მიმდინარე წლის ბიუჯეტის კანონით განსაზღვრულ გეგმასთან შედარებით, რაც ძირითადად უკავშირდება დონორების მიერ დაფინანსებული საერთო სახელმწიფოებრივი გადასახდელების 77 მლნ ლარით, საგარეო ვალდებულებების მომსახურების და დაფარვის 56 მლნ ლარით და ავტ. რესპუბლიკებისა და ადგილობრივი თვითმმართველი ერთეულებისათვის გადასაცემი ტრანსფერების 53 მლნ ლარით ზრდას. აღსანიშნავია, რომ წარმოდგენილი კანონპროექტის კლება შეეხო საქართველოს რეგიონებში განსახორციელებელ ფონდს (20 მლნ ლარით) და ასევე საქართველოს მთავრობის სარეზერვო ფონდს (10 მლნ ლარით).

	2016 წელი გეგმა	2017 წელი პროექტი	2017 წ. პროექტი/2016 წ. გეგმა	
			სხვაობა	%-ლი ცვლილება
საერთო სახელმწიფოებრივი მნიშვნელობის გადასახდელები	1,957,745	2,212,806	255,061	13%

საგარეო სახელმწიფო ვალდებულებების მომსახურება და დაფარვა	628,700	685,000	56,300	9%
საშინაო სახელმწიფო ვალდებულებების მომსახურება და დაფარვა	240,000	284,000	44,000	18%
საერთაშორისო საფინანსო ორგანიზაციებთან თანამშრომლობიდან გამომდინარე ვალდებულებები	18,000	7,900	-10,100	-56%
ავტონომიური რესპუბლიკებისა და ადგილობრივი თვითმმართველი ერთეულებისათვის გადასაცემი ტრანსფერები	621,700	675,080	53,380	9%
საქართველოს პრეზიდენტის სარეზერვო ფონდი	5,000	5,000	0	0%
საქართველოს მთავრობის სარეზერვო ფონდი	50,000	40,000	-10,000	-20%
წინა წლებში წარმოქმნილი დავალიანების დაფარვისა და სასამართლო გადაწყვეტილებების აღსრულების ფონდი	40,000	40,000	0	0%
საქართველოს რეგიონებში განსახორციელებელი პროექტების ფონდი	280,000	260,000	-20,000	-7%
მაღალმთიანი დასახლებების განვითარების ფონდი	20,000	20,000	0	0%
საქართველოს სახელმწიფო ჯილდოებისათვის დაწესებული ერთდროული ფულადი პრემიების გაცემის ფინანსური უზრუნველყოფა	500	300	-200	-40%
საერთაშორისო ორგანიზაციებთან არსებული ხელშეკრულებების ფარგლებში ქართული მხარის ვალდებულებების დაფარვა	1,100	1,000	-100	-9%
დონორების მიერ დაფინანსებული საერთო სახელმწიფოებრივი გადასახდელები	52,745	129,526	76,781	146%

ცხრილი 14: საერთო სახელმწიფოებრივი მნიშვნელობის გადასახდელები (ათასი ლარი)

საერთო სახელმწიფოებრივი გადასახდელებთან მიმართებაში გასათვალისწინებელია, რომ კანონპროექტით მიმდინარე წლის ბიუჯეტის კანონთან შედარებით ასიგნებების ზრდა არაა გათვალისწინებული მთავრობის სარეზერვო ფონდისათვის ან რეგიონებში განსახორციელებელი პროექტების ფონდისათვის, თუმცა მიმდინარე წლის 10 თვის მდგომარეობით, გადანაწილების საფუძველზე, ორივე ზემოაღნიშნული ფონდისათვის მოხდა ასიგნებების ზრდა. კერძოდ, მთავრობის სარეზერვო ფონდის ასიგნებების ზრდა განხორციელდა მხარჯავი დაწესებულებების მიერ გამოცხადებული ტენდერების შედეგად წარმოქმნილი ეკონომიის ნაწილისა⁴ და სხვადასხვა პროგრამული კოდებისათვის განსაზღვრული ასიგნებების შემცირების ხარჯზე⁵. ჯამურად, 2016 წლის 10 თვის მდგომარეობით, მთავრობის სარეზერვო ფონდიდან გადარიცხული სახსრების საკასო შესრულება 128.6 მლნ ლარს და წლიური ბიუჯეტის კანონით განსაზღვრული გეგმის (50 მლნ ლარი) 257%-ს შეადგენს. ანალოგიურად, რეგიონებში განსახორციელებელი პროექტების ფონდის ასიგნებების ზრდა განხორციელდა საგარეო ვალდებულებების მომსახურებისა და დაფარვისათვის გათვალისწინებული ასიგნებების შემცირების⁶ და სხვადასხვა პროგრამული კოდებისათვის განსაზღვრული ასიგნებების შემცირების ხარჯზე⁷. ჯამურად, 2016 წლის 10 თვის მდგომარეობით, საქართველოს რეგიონებში განსახორციელებელი პროექტების ფონდიდან სახაზინო სამსახურის მიერ გადარიცხულმა თანხებმა 233.1 მლნ ლარი და კანონით განსაზღვრული წლიური გეგმის 83% შეადგინა.

⁴ საქართველოს მთავრობის განკარგულებით N824 (16 მაისი) და N1566 (2 აგვისტო) შესაბამისად, 18 მლნ ლარის და 22.8 მლნ ლარის ოდენობით

⁵ მათ შორის, საქართველოს მთავრობის განკარგულებით N1585 (3 აგვისტო), საგარეო სახელმწიფო ვალდებულებების მომსახურებისა და დაფარვისათვის გათვალისწინებული ასიგნებების 80 მლნ ლარის ოდენობით შემცირებით

⁶ საქართველოს მთავრობის განკარგულება N1405 (14 ივლისი), 15 მლნ ლარი

⁷ საქართველოს მთავრობის განკარგულება N1585 (3 აგვისტო), 20 მლნ ლარი

2.3. სახელმწიფო ვალდებულებების დინამიკა

საქართველოს 2017 წლის სახელმწიფო ბიუჯეტის წარმოდგენილი პროექტის მიხედვით, სახელმწიფო ვალდებულებების ზრდის მუხლით შემოსულობები განსაზღვრულია 1,793 მლნ ლარის დონეზე, რაც 2016 წლის ბიუჯეტის კანონით განსაზღვრულ ანალოგიურ მაჩვენებელზე 518 მლნ ლარით (41%) მეტია. აღნიშნული ერთი მხრივ უკავშირდება საშინაო ვალდებულებების (ფასიანი ქაღალდები, გარდა აქციებისა) წმინდა ზრდის მომატებას 200 მლნ ლარით და საგარეო ვალდებულებების ზრდის მუხლით შემოსულობების გაზრდას 318 მლნ ლარით. საყურადღებოა, რომ 2016 წლის კანონით გასული წელთან შედარებით გათვალისწინებულია ვალდებულებების ზრდის მუხლით შემოსულობების შემცირება 86.4 მლნ ლარით.

	2016 წ. გეგმა	2016 წ. 10 თვე	2016 წ. 10 თვე / 2016 წ. გეგმა	2017 წ. პროექტი (III წარდგენა)	2017 წ. პროექტი (III) / 2016 წ. გეგმა	
					ცვლილება	%-ული ცვლილება
საგარეო	1,075	587	55%	1,393	318	30%
საშინაო	200	301	151%	400	200	100%
ვალდებულებების ზრდა	1,275	888	70%	1,793	518	41%

ცხრილი 15: სახელმწიფო ბიუჯეტის ვალდებულებების ზრდის არსებული მდგომარეობა და 2017 წლის პროექტი (მლნ ლარი)

აღსანიშნავია, რომ 2017 წლის სახელმწიფო ბიუჯეტის პროექტით დაგეგმილია საშინაო ვალდებულებების წმინდა ზრდა (ფასიანი ქაღალდები, გარდა აქციებისა) 400 მლნ ლარის ოდენობით, რაც 200 მლნ ლარით მეტია მიმდინარე წლის ანალოგიურ მაჩვენებელზე. კერძოდ, ფინანსთა სამინისტროს მონაცემებით, სახაზინო ფასიანი ქაღალდების გამოშვების გზით საშინაო ვალდებულებების დაგეგმილი ზრდა შეადგენს 1,323 მლნ ლარს, ხოლო საშინაო ვალდებულებების კლება მოხდება 967 მლნ ლარის ოდენობით, მათ შორის სახაზინო ფასიანი ქაღალდების ძირითადი თანხის დაფარვა მოხდება 932 მლნ ლარის ოდენობით და სახელმწიფო ობლიგაციების ძირითადი თანხის დაფარვა (სებ-ის მიმართ ვალი⁸) 35 მლნ ლარის ოდენობით. შესაბამისად, სახაზინო ვალდებულებების და სახაზინო ობლიგაციების გამოშვებისა და დაფარვის შედეგად საშინაო ვალდებულებების ცვლილება განისაზღვრება არა უმეტეს 200 მლნ ლარის ოდენობის წმინდა ზრდით.

საშინაო ვალდებულებების ცვლილება

	2016 წ. გეგმა	2016 წ. 10 თვე შესრულება	2016 წ. 10 თვე შესრულება / 2016 წ. გეგმა	2017 წ. პროექტი (III წარდგენა)	2017 წ. პროექტი / 2016 წ. გეგმა	
					ცვლილება	%-ული ცვლილება
საშინაო ვალდებულებების ზრდა	200	301	151%	400	200	100%
ფასიანი ქაღალდები, გარდა აქციებისა	200	301	151%	400	200	100%
საშინაო ვალდებულებების კლება	84	49	58%	95.19	11.187	13%
ფასიანი ქაღალდები, გარდა აქციებისა	35	28	80%	35	0	0%
სესხები	0.35	0.97	277%	0.08	-0.27	-77%

⁸ საქართველოს მთავრობისა და საქართველოს ეროვნული ბანკის 2006 წლის 15 მაისის „საქართველოს მთავრობის საქართველოს ეროვნული ბანკისადმი დავალიანების დაფარვის ღონისძიებების შესახებ“ 2006 წლის 20 მარტის შეთანხმებაში ცვლილებების შეტანის თაობაზე“ შეთანხმების შესაბამისად.

სხვა კრედიტორული დავალიანებები	49	20	41%	60.11	11.107	23%
-----------------------------------	----	----	-----	-------	--------	-----

ცხრილი 16: საშინაო ვალდებულებების არსებული მდგომარეობა 2016 წლის 10 თვის მდგომარეობით და 2017 წ. ბიუჯეტის პროექტი (მლნ ლარი).

რაც შეეხება სახელმწიფო ვალის ნაშთს, 2017 წლის სახელმწიფო ბიუჯეტის პროექტით მისი საპროგნოზო ზღვრული მოცულობა განსაზღვრულია 15,909 მლნ ლარის ოდენობით (აშშ/ლარი გაცვლითი კურსი 2.5), რაც მიმდინარე წლის ბიუჯეტის კანონით განსაზღვრულ ანალოგიურ მაჩვენებელს 1,334 მლნ ლარით აჭარბებს.

	2016	2017
სახელმწიფო ვალის საპროგნოზო ზღვრული მოცულობა	14,575.5	15,909.4
ნომინალური მშპ (BDD, საბაზისო სცენარი)	33,265.2	35,979.7
სახელმწიფო ვალი %-ულად მშპ-სთან	43.8%	44.2%

ცხრილი 17: სახელმწიფო ვალის ნაშთი (მლნ ლარი)

3. დანართები

დანართი 1: სახელმწიფო ბიუჯეტის ბალანსი (მლნ ლარი)

დასახელება	2013	2014	2015	2016	2017		2017 პროექტი (III) / პროექტი I		2017 პროექტი (III) / 2016 გეგმა	
	ფაქტი	ფაქტი	ფაქტი	გეგმა	პროექტი (I)	პროექტი (III)	სხვაობა	%-ლი ცვლილება	სხვაობა	%-ლი ცვლილება
შემოსავლები	6,839.50	7,434.60	8,170.50	8,555.00	8,715.00	9,489.46	774.46	8.9%	934.46	10.9%
გადასახადები	6,287.70	6,847.00	7,549.60	7,980.00	8,170.00	8,820.00	650.00	8.0%	840.00	10.5%
გრანტები	238.9	278.7	315.6	255	265	284.46	19.46	7.3%	29.46	11.6%
სხვა შემოსავლები	312.9	308.9	305.3	320	280	385.00	105.00	37.5%	65.00	20.3%
ხარჯები	6,545.60	7,479.40	8,158.00	8,543.60	8,786.90	9,121.23	334.33	3.8%	577.63	6.8%
შრომის ანაზღაურება	1,187.60	1,296.20	1,376.80	1,443.30	1,442.80	1,393.51	-49.29	-3.4%	-49.79	-3.5%
საქონელი და მომსახურება	765.8	875.4	946.2	1,037.50	1,105.60	1,144.28	38.68	3.5%	106.78	10.3%
პროცენტი	233	244.8	326.6	473.8	450	503.04	53.04	11.8%	29.24	6.2%
სუბსიდიები	242.6	274.5	245.7	264.5	300.4	419.97	119.57	39.8%	155.47	58.8%
გრანტები	1,083.30	1,067.70	1,271.30	960.9	993.3	1,020.28	26.98	2.7%	59.38	6.2%
სოციალური უზრუნველყოფა	2,083.00	2,547.70	2,802.40	3,057.00	3,223.40	3,313.18	89.78	2.8%	256.18	8.4%
სხვა ხარჯები	950.3	1,173.00	1,188.90	1,306.60	1,271.40	1,326.98	55.58	4.4%	20.38	1.6%
საოპერაციო სალდო	293.9	-44.8	12.5	11.4	-72	368.23	440.23	611.4%	356.83	3130.1%
არაფინანსური აქტივების ცვლილება	690.1	617.8	392.9	525.1	668.5	909.04	240.54	36.0%	383.94	73.1%
ზრდა	767.6	698.5	680.2	750.1	758.5	999.04	240.54	31.7%	248.94	33.2%
კლება	77.5	80.6	287.3	225	90	90.00	0.00	0.0%	-135.00	-60.0%
მთლიანი სალდო	-396.2	-662.6	-380.4	-513.6	-740.5	-540.81	199.69	-27.0%	-27.21	5.3%
ფინანსური აქტივების ცვლილება	-172.2	347.3	560.9	317	419.3	725.72	306.42	73.1%	408.72	128.9%
ზრდა	277.1	419.5	632.8	407	509.3	810.72	301.42	59.2%	403.72	99.2%

ვალუტა და დეპოზიტები	0	147.3	188	0	0	41.70	41.70		41.70	
სესხები	118.5	105.8	181.2	222.9	319.9	352.76	32.86	10.3%	129.86	58.3%
აქციები და სხვა კაპიტალი	158.6	166.4	263.6	184.1	189.4	416.26	226.86	119.8%	232.16	126.1%
კლება	449.3	72.1	71.9	90	90	85	-5.00	-5.6%	-5.00	-5.6%
ვალუტა და დეპოზიტები	409.4	0					0.00		0.00	
სესხები	39.9	72.1	71.9	90	90	85.00	-5.00	-5.6%	-5.00	-5.6%
აქციები და სხვა კაპიტალი	0	0					0.00		0.00	
სხვა დებიტორული დავალიანებები*	0.011	0	0				0.00		0.00	
ვალდებულებების ცვლილება	224	1,009.90	941.2	830.6	1,159.80	1,266.53	106.73	9.2%	435.93	52.5%
ზრდა	737.9	1,569.70	1,361.40	1,275.00	1,660.00	1,792.72	132.72	8.0%	517.72	40.6%
საგარეო	588.4	996.9	1,046.70	1,075.00	1,360.00	1,392.72	32.71	2.4%	317.72	29.6%
საშინაო	149.5	572.8	314.7	200	300	400.00	100.00	33.3%	200.00	100.0%
კლება	513.9	559.7	420.2	444.4	500.2	526.187	25.99	5.2%	81.79	18.4%
საგარეო	454.2	503.4	370.4	360	415	431.00	16.00	3.9%	71.00	19.7%
საშინაო	59.6	56.3	49.7	84.4	85.2	95.19	9.99	11.7%	10.79	12.8%
ბალანსი	0.0	0.0	0	0.0	0.0	0.0				

დანართი 2: ასიგნებების ცვლილება (2016 წლის სახელმწიფო ბიუჯეტის კანონი და 2017 წლის სახელმწიფო ბიუჯეტის პროექტი) მხარჯავი დაწესებულებების დონზე (ათასი ლარი)

კოდი	ორგანიზაციის დასახელება	2016 წელი	2017 წელი	სხვაობა	% -ლი ცვლილება
		გეგმა	პროექტი		
00 00	სულ ჯამი	10,145,000.00	11,415,475.00	1,270,475.00	13%
	ხარჯები	8,543,569.50	9,121,225.20	577,655.70	7%
	შრომის ანაზღაურება	1,443,304.30	1,393,505.10	-49,799.20	-3%
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	750,071.90	999,041.30	248,969.40	33%
	ფინანსური აქტივების ზრდა	407,001.60	769,021.50	362,019.90	89%
	ვალდებულებების კლება	444,357.00	526,187.00	81,830.00	18%
01 00	საქართველოს პარლამენტი და მასთან არსებული ორგანიზაციები	60,031.70	60,131.00	99.30	0%
	ხარჯები	52,329.10	54,113.90	1,784.80	3%
	შრომის ანაზღაურება	33,180.40	33,180.40	0.00	0%
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	7,702.60	6,017.10	-1,685.50	-22%
	ვალდებულებების კლება		0	0.00	
02 00	საქართველოს პრეზიდენტის ადმინისტრაცია	9,800.00	9,800.00	0.00	0%
	ხარჯები	9,700.00	9,732.00	32.00	0%
	შრომის ანაზღაურება	4,000.00	4,692.00	692.00	17%
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	100	68	-32.00	-32%
	ვალდებულებების კლება		0	0.00	
03 00	საქართველოს ეროვნული უშიშროების საბჭოს აპარატი	2,000.00	1,800.00	-200.00	-10%
	ხარჯები	1,955.00	1,782.00	-173.00	-9%
	შრომის ანაზღაურება	1,448.00	1,340.00	-108.00	-7%
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	45	18	-27.00	-60%
	ვალდებულებების კლება	0	0	0.00	
04 00	საქართველოს მთავრობის ადმინისტრაცია	20,000.00	16,500.00	-3,500.00	-18%

	ხარჯები	18,120.00	15,796.00	-2,324.00	-13%
	შრომის ანაზღაურება	9,154.00	8,058.00	-1,096.00	-12%
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	1,880.00	704	-1,176.00	-63%
	ვალდებულებების კლება		0	0.00	
05 00	სახელმწიფო აუდიტის სამსახური	14,517.20	14,517.20	0.00	0%
	ხარჯები	14,217.20	14,267.20	50.00	0%
	შრომის ანაზღაურება	11,796.20	11,796.20	0.00	0%
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	300	250	-50.00	-17%
	ვალდებულებების კლება			0.00	
06 00	საქართველოს ცენტრალური საარჩევნო კომისია	58,527.50	60,500.00	1,972.50	3%
	ხარჯები	57,550.80	58,900.30	1,349.50	2%
	შრომის ანაზღაურება	26,587.70	26,504.50	-83.20	0%
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	976.7	1,599.70	623.00	64%
	ვალდებულებების კლება	0	0	0.00	
07 00	საქართველოს საკონსტიტუციო სასამართლო	3,400.00	4,110.00	710.00	21%
	ხარჯები	3,300.00	4,010.00	710.00	22%
	შრომის ანაზღაურება	2,562.00	2,762.00	200.00	8%
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	100	100	0.00	0%
08 00	საქართველოს უზენაესი სასამართლო	7,650.00	7,700.00	50.00	1%
	ხარჯები	7,481.00	7,540.00	59.00	1%
	შრომის ანაზღაურება	5,533.00	5,650.00	117.00	2%
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	169	160	-9.00	-5%
	ვალდებულებების კლება	0	0	0.00	
09 00	საერთო სასამართლოები	52,000.00	69,000.00	17,000.00	33%
	ხარჯები	50,205.00	53,950.00	3,745.00	7%
	შრომის ანაზღაურება	39,543.00	42,229.00	2,686.00	7%
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	1,795.00	15,050.00	13,255.00	738%

	ვალდებულებების კლება	0	0	0.00	
10 00	საქართველოს იუსტიციის უმაღლესი საბჭო	2,700.00	2,700.00	0.00	0%
	ხარჯები	2,579.00	2,579.00	0.00	0%
	შრომის ანაზღაურება	2,126.00	2,126.00	0.00	0%
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	121	121	0.00	0%
11 00	სახელმწიფო რწმუნებულის - გუბერნატორის ადმინისტრაცია აბაშის, ზუგდიდის, მარტვილის, მესტიის, სენაკის, ჩხოროწყუს, წალენჯიხის, ხობის მუნიციპალიტეტებსა და ქალაქ ფოთსა და ქალაქ ზუგდიდის მუნიციპალიტეტებში	900	800	-100.00	-11%
	ხარჯები	895	795	-100.00	-11%
	შრომის ანაზღაურება	577	520	-57.00	-10%
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	5	5	0.00	0%
	ვალდებულებების კლება		0	0.00	
12 00	სახელმწიფო რწმუნებულის – გუბერნატორის ადმინისტრაცია ლანჩხუთის, ოზურგეთის, ჩოხატაურის მუნიციპალიტეტებსა და ქალაქ ოზურგეთის მუნიციპალიტეტში	700	610	-90.00	-13%
	ხარჯები	670	610	-60.00	-9%
	შრომის ანაზღაურება	466	425	-41.00	-9%
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	30	0	-30.00	-100%

13 00	სახელმწიფო რწმუნებულის – გუბერნატორის ადმინისტრაცია ზაღდათის, ვანის, ზესტაფონის, თერჯოლის, სამტრედიის, საჩხერის, ტყიბულის, წყალტუბოს, ჭიათურის, ხარაგაულის, ხონის მუნიციპალიტეტებსა და ქალაქ ქუთაისის მუნიციპალიტეტში	800	735	-65.00	-8%
	ხარჯები	790	725	-65.00	-8%
	შრომის ანაზღაურება	548	500	-48.00	-9%
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	10	10	0.00	0%
14 00	სახელმწიფო რწმუნებულის – გუბერნატორის ადმინისტრაცია ახმეტის, გურჯაანის, დედოფლისწყაროს, თელავის, ლაგოდეხის, საგარეჯოს, სიღნაღის, ყვარლის მუნიციპალიტეტებსა და ქალაქ თელავის მუნიციპალიტეტში	800	725	-75.00	-9%
	ხარჯები	795	719	-76.00	-10%
	შრომის ანაზღაურება	544	490	-54.00	-10%
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	5	6	1.00	20%
15 00	სახელმწიფო რწმუნებულის – გუბერნატორის ადმინისტრაცია დუშეთის, თიანეთის, მცხეთის, ყაზბეგის მუნიციპალიტეტებსა და ქალაქ მცხეთის მუნიციპალიტეტში	650	592	-58.00	-9%
	ხარჯები	647	589	-58.00	-9%
	შრომის ანაზღაურება	481	440	-41.00	-9%
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	3	3	0.00	0%

16 00	სახელმწიფო რწმუნებულის – გუბერნატორის ადმინისტრაცია ამბროლაურის, ლენტეხის, ონის, ცაგერის მუნიციპალიტეტებსა და ქალაქ ამბროლაურის მუნიციპალიტეტში	650	585	-65.00	-10%
	ხარჯები	642	580	-62.00	-10%
	შრომის ანაზღაურება	466	420	-46.00	-10%
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	8	5	-3.00	-38%
17 00	სახელმწიფო რწმუნებულის – გუბერნატორის ადმინისტრაცია ადიგენის, ასპინძის, ახალციხის, ახალქალაქის, ბორჯომის, ნინოწმინდის მუნიციპალიტეტებსა და ქალაქ ახალციხის მუნიციპალიტეტში	650	595	-55.00	-8%
	ხარჯები	647	588	-59.00	-9%
	შრომის ანაზღაურება	469	425	-44.00	-9%
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	3	7	4.00	133%
18 00	სახელმწიფო რწმუნებულის – გუბერნატორის ადმინისტრაცია ბოლნისის, გარდაბნის, დმანისის, თეთრი წყაროს, მარნეულის, წალკის მუნიციპალიტეტებსა და ქალაქ რუსთავის მუნიციპალიტეტში	1,000.00	860	-140.00	-14%
	ხარჯები	976	840	-136.00	-14%
	შრომის ანაზღაურება	577	520	-57.00	-10%
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	24	20	-4.00	-17%

19 00	სახელმწიფო რწმუნებულის – გუბერნატორის ადმინისტრაცია გორის, კასპის, ქარელის, ხაშურის მუნიციპალიტეტებსა და ქალაქ გორის მუნიციპალიტეტში	700	625	-75.00	-11%
	ხარჯები	690	620	-70.00	-10%
	შრომის ანაზღაურება	530	460	-70.00	-13%
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	10	5	-5.00	-50%
20 00	ევროპულ და ევროატლანტიკურ სტრუქტურებში ინტეგრაციის საკითხებში საქართველოს სახელმწიფო მინისტრის აპარატი	3,100.00	2,845.00	-255.00	-8%
	ხარჯები	3,075.00	2,833.00	-242.00	-8%
	შრომის ანაზღაურება	1,666.00	1,515.00	-151.00	-9%
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	25	12	-13.00	-52%
21 00	შერიგებისა და სამოქალაქო თანასწორობის საკითხებში საქართველოს სახელმწიფო მინისტრის აპარატი	1,350.00	1,215.00	-135.00	-10%
	ხარჯები	1,319.00	1,188.00	-131.00	-10%
	შრომის ანაზღაურება	777	700	-77.00	-10%
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	31	27	-4.00	-13%
22 00	საქართველოს დაზვერვის სამსახური	15,000.00	13,500.00	-1,500.00	-10%
	ხარჯები	15,000.00	13,500.00	-1,500.00	-10%
	შრომის ანაზღაურება	0	0	0.00	
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	0	0	0.00	
23 00	საქართველოს ფინანსთა სამინისტრო	90,000.00	82,300.00	-7,700.00	-9%
	ხარჯები	84,044.00	73,290.00	-10,754.00	-13%
	შრომის ანაზღაურება	64,310.00	54,365.00	-9,945.00	-15%
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	5,956.00	9,010.00	3,054.00	51%

	ვალდებულებების კლება	0	0	0.00	
24 00	საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტრო	95,100.00	370,467.00	275,367.00	290%
	ხარჯები	78,672.00	133,149.00	54,477.00	69%
	შრომის ანაზღაურება	13,906.00	11,800.00	-2,106.00	-15%
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	6,428.00	5,157.00	-1,271.00	-20%
	ფინანსური აქტივების ზრდა	10,000.00	232,161.00	222,161.00	2222%
	ვალდებულებების კლება	0	0	0.00	
25 00	საქართველოს რეგიონული განვითარებისა და ინფრასტრუქტურის სამინისტრო	950,000.00	1,258,047.00	308,047.00	32%
	ხარჯები	331,390.00	344,598.50	13,208.50	4%
	შრომის ანაზღაურება	8,444.00	7,970.00	-474.00	-6%
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	466,810.00	680,036.00	213,226.00	46%
	ფინანსური აქტივების ზრდა	142,800.00	213,412.50	70,612.50	49%
	ვალდებულებების კლება	9,000.00	20,000.00	11,000.00	122%
26 00	საქართველოს იუსტიციის სამინისტრო	70,528.40	62,015.00	-8,513.40	-12%
	ხარჯები	62,765.80	56,849.50	-5,916.30	-9%
	შრომის ანაზღაურება	38,103.00	35,517.00	-2,586.00	-7%
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	7,762.60	5,165.50	-2,597.10	-33%
	ვალდებულებების კლება	0	0	0.00	
27 00	საქართველოს სასჯელაღსრულებისა და პრობაციის სამინისტრო	153,800.00	139,100.00	-14,700.00	-10%
	ხარჯები	136,849.00	124,027.00	-12,822.00	-9%
	შრომის ანაზღაურება	66,583.00	64,735.00	-1,848.00	-3%
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	16,951.00	15,073.00	-1,878.00	-11%
	ვალდებულებების კლება	0	0	0.00	
28 00	საქართველოს საგარეო საქმეთა სამინისტრო	110,000.00	110,000.00	0.00	0%

	ხარჯები	109,048.00	109,082.00	34.00	0%
	შრომის ანაზღაურება	7,714.00	7,929.00	215.00	3%
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	952	918	-34.00	-4%
	ვალდებულებების კლება	0	0	0.00	
29 00	საქართველოს თავდაცვის სამინისტრო	670,000.00	748,000.00	78,000.00	12%
	ხარჯები	642,474.00	707,078.00	64,604.00	10%
	შრომის ანაზღაურება	404,958.00	378,895.00	-26,063.00	-6%
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	27,526.00	40,922.00	13,396.00	49%
	ფინანსური აქტივების ზრდა	0	0	0.00	
	ვალდებულებების კლება	0	0	0.00	
30 00	საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტრო	595,000.00	585,000.00	-10,000.00	-2%
	ხარჯები	588,000.00	554,422.00	-33,578.00	-6%
	შრომის ანაზღაურება	394,000.00	384,990.00	-9,010.00	-2%
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	7,000.00	30,528.00	23,528.00	336%
	ვალდებულებების კლება	0	50	50.00	
31 00	საქართველოს სახელმწიფო უსაფრთხოების სამსახური	100,000.00	118,000.00	18,000.00	18%
	ხარჯები	98,695.00	115,850.00	17,155.00	17%
	შრომის ანაზღაურება	69,000.00	76,000.00	7,000.00	10%
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	1,305.00	2,150.00	845.00	65%
	ვალდებულებების კლება	0	0	0.00	
32 00	საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტრო	975,190.00	1,116,165.00	140,975.00	14%
	ხარჯები	909,693.00	1,033,992.00	124,299.00	14%
	შრომის ანაზღაურება	26,777.00	21,921.00	-4,856.00	-18%
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	65,497.00	82,173.00	16,676.00	25%
	ვალდებულებების კლება	0	0	0.00	
33 00	საქართველოს კულტურისა და ძეგლთა დაცვის სამინისტრო	97,000.00	99,615.00	2,615.00	3%

	ხარჯები	90,879.00	90,414.00	-465.00	-1%
	შრომის ანაზღაურება	55,203.00	57,867.00	2,664.00	5%
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	6,121.00	9,201.00	3,080.00	50%
	ვალდებულებების კლება	0	0	0.00	
34 00	საქართველოს ოკუპირებული ტერიტორიებიდან იძულებით გადაადგილებულ პირთა, განსახლებისა და ლტოლვილთა სამინისტრო	85,000.00	84,790.00	-210.00	0%
	ხარჯები	32,431.00	31,871.00	-560.00	-2%
	შრომის ანაზღაურება	4,485.00	4,334.00	-151.00	-3%
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	52,569.00	52,919.00	350.00	1%
	ვალდებულებების კლება	0	0	0.00	
35 00	საქართველოს შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სამინისტრო	3,162,000.00	3,415,800.00	253,800.00	8%
	ხარჯები	3,134,162.00	3,398,804.00	264,642.00	8%
	შრომის ანაზღაურება	31,491.00	28,776.00	-2,715.00	-9%
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	27,838.00	16,996.00	-10,842.00	-39%
	ფინანსური აქტივების ზრდა	0	0	0.00	
	ვალდებულებების კლება	0	0	0.00	
36 00	საქართველოს ენერგეტიკის სამინისტრო	135,000.00	132,300.00	-2,700.00	-2%
	ხარჯები	24,830.00	17,630.00	-7,200.00	-29%
	შრომის ანაზღაურება	2,720.00	2,565.00	-155.00	-6%
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	70	30	-40.00	-57%
	ფინანსური აქტივების ზრდა	110,100.00	114,640.00	4,540.00	4%
37 00	საქართველოს სოფლის მეურნეობის სამინისტრო	321,350.00	257,995.00	-63,355.00	-20%
	ხარჯები	208,475.00	169,372.00	-39,103.00	-19%
	შრომის ანაზღაურება	20,770.00	22,005.00	1,235.00	6%
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	13,775.00	2,515.00	-11,260.00	-82%

	ფინანსური აქტივების ზრდა	99,100.00	86,108.00	-12,992.00	-13%
	ვალდებულებების კლება	0	0	0.00	
38 00	საქართველოს გარემოსა და ბუნებრივი რესურსების დაცვის სამინისტრო	42,100.00	35,700.00	-6,400.00	-15%
	ხარჯები	33,403.00	28,725.00	-4,678.00	-14%
	შრომის ანაზღაურება	21,123.00	18,170.00	-2,953.00	-14%
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	8,697.00	6,975.00	-1,722.00	-20%
	ვალდებულებების კლება	0		0.00	
39 00	საქართველოს სპორტისა და ახალგაზრდობის საქმეთა სამინისტრო	90,000.00	136,820.00	46,820.00	52%
	ხარჯები	77,554.00	105,320.00	27,766.00	36%
	შრომის ანაზღაურება	4,612.00	3,938.00	-674.00	-15%
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	746	800	54.00	7%
	ფინანსური აქტივების ზრდა	11,700.00	30,700.00	19,000.00	162%
	ვალდებულებების კლება	0	0	0.00	
40 00	საქართველოს სახელმწიფო დაცვის სპეციალური სამსახური	55,000.00	55,000.00	0.00	0%
	ხარჯები	50,600.00	52,850.00	2,250.00	4%
	შრომის ანაზღაურება	37,327.00	37,385.00	58.00	0%
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	4,400.00	2,150.00	-2,250.00	-51%
	ვალდებულებების კლება	0	0	0.00	
41 00	საქართველოს სახალხო დამცველის აპარატი	4,500.00	4,800.00	300.00	7%
	ხარჯები	4,210.00	4,650.00	440.00	10%
	შრომის ანაზღაურება	2,850.00	2,850.00	0.00	0%
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	290	150	-140.00	-48%
42 00	სსიპ – საზოგადოებრივი მაუწყებელი	44,100.00	46,405.00	2,305.00	5%
	ხარჯები	34,825.00	39,655.00	4,830.00	14%
	შრომის ანაზღაურება	3,877.00	3,740.00	-137.00	-4%

	არაფინანსური აქტივების ზრდა	8,997.00	6,695.00	-2,302.00	-26%
	ვალდებულებების კლება	278	55	-223.00	-80%
43 00	სსიპ – კონკურენციის სააგენტო	2,000.00	1,900.00	-100.00	-5%
	ხარჯები	1,909.00	1,860.00	-49.00	-3%
	შრომის ანაზღაურება	1,404.00	1,350.00	-54.00	-4%
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	91	40	-51.00	-56%
44 00	ყოფილი სამხრეთ ოსეთის ავტონომიური ოლქის ტერიტორიაზე დროებითი ადმინისტრაციულ-ტერიტორიული ერთეულის ადმინისტრაცია - სამხრეთ ოსეთის ადმინისტრაცია	3,500.00	2,460.00	-1,040.00	-30%
	ხარჯები	3,385.00	2,420.00	-965.00	-29%
	შრომის ანაზღაურება	1,340.00	1,240.00	-100.00	-7%
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	115	40	-75.00	-65%
45 00	საქართველოს საპატრიარქო	25,000.00	25,000.00	0.00	0%
	ხარჯები	21,919.00	23,028.00	1,109.00	5%
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	3,009.00	1,892.00	-1,117.00	-37%
	ვალდებულებების კლება	72	80	8.00	11%
46 00	სსიპ – ლევან სამხარაულის სახელობის სასამართლო ექსპერტიზის ეროვნული ბიურო	3,500.00	2,500.00	-1,000.00	-29%
	ხარჯები	3,500.00	2,500.00	-1,000.00	-29%
	შრომის ანაზღაურება	0	0	0.00	
47 00	სსიპ – საქართველოს სტატისტიკის ეროვნული სამსახური – საქსტატი	7,800.00	7,575.00	-225.00	-3%
	ხარჯები	7,775.00	7,550.00	-225.00	-3%
	შრომის ანაზღაურება	3,525.00	3,300.00	-225.00	-6%
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	25	25	0.00	0%
	ვალდებულებების კლება	0	0	0.00	

48 00	სსიპ - საქართველოს დაზღვევის სახელმწიფო ზედამხედველობის სამსახური	1,300.00	1,180.00	-120.00	-9%
	ხარჯები	1,290.00	1,172.00	-118.00	-9%
	შრომის ანაზღაურება	1,096.00	990	-106.00	-10%
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	10	8	-2.00	-20%
49 00	სსიპ - საქართველოს ეროვნული საინვესტიციო სააგენტო	2,300.00	1,750.00	-550.00	-24%
	ხარჯები	2,275.00	1,735.00	-540.00	-24%
	შრომის ანაზღაურება	803	650	-153.00	-19%
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	25	13	-12.00	-48%
	ვალდებულებების კლება	0	2	2.00	
50 00	სსიპ - საჯარო სამსახურის ბიურო	1,400.00	1,250.00	-150.00	-11%
	ხარჯები	1,245.00	1,190.00	-55.00	-4%
	შრომის ანაზღაურება	650	600	-50.00	-8%
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	155	60	-95.00	-61%
51 00	პერსონალურ მონაცემთა დაცვის ინსპექტორის აპარატი	2,100.00	1,900.00	-200.00	-10%
	ხარჯები	1,786.00	1,685.00	-101.00	-6%
	შრომის ანაზღაურება	1,333.00	1,300.00	-33.00	-2%
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	314	215	-99.00	-32%
52 00	საქართველოს სავაჭრო-სამრეწველო პალატა	1,300.00	1,000.00	-300.00	-23%
	ხარჯები	1,290.00	990	-300.00	-23%
	შრომის ანაზღაურება	846	700	-146.00	-17%
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	10	10	0.00	0%
53 00	სსიპ - იურიდიული დახმარების სამსახური	5,800.00	5,800.00	0.00	0%

	ხარჯები	5,649.00	4,776.00	-873.00	-15%
	შრომის ანაზღაურება	3,308.00	3,310.00	2.00	0%
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	151	1,024.00	873.00	578%
54 00	სსიპ - ვეტერანების საქმეთა სახელმწიფო სამსახური	7,450.00	6,400.00	-1,050.00	-14%
	ხარჯები	6,034.00	5,130.00	-904.00	-15%
	შრომის ანაზღაურება	1,810.00	1,630.00	-180.00	-10%
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	1,416.00	1,270.00	-146.00	-10%
55 00	სსიპ - რელიგიის საკითხთა სახელმწიფო სააგენტო	5,600.00	5,330.00	-270.00	-5%
	ხარჯები	5,585.00	5,315.00	-270.00	-5%
	შრომის ანაზღაურება	800	550	-250.00	-31%
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	15	15	0.00	0%
56 00	სსიპ - საქართველოს ფინანსური მონიტორინგის სამსახური	2,150.00	2,150.00	0.00	0%
	ხარჯები	1,820.00	1,573.00	-247.00	-14%
	შრომის ანაზღაურება	1,362.00	1,200.00	-162.00	-12%
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	330	577	247.00	75%
57 00	ა(ა)იპ - საქართველოს სოლიდარობის ფონდი	260	260	0.00	0%
	ხარჯები	258	259	1.00	0%
	შრომის ანაზღაურება	174	175	1.00	1%
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	2	1	-1.00	-50%
58 00	სსიპ - საქართველოს მეცნიერებათა ეროვნული აკადემია	3,850.00	3,850.00	0.00	0%
	ხარჯები	3,830.00	3,830.00	0.00	0%
	შრომის ანაზღაურება	3,505.00	3,505.00	0.00	0%
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	20	20	0.00	0%

59 00	საქართველოს სახელმწიფო უსაფრთხოებისა და კრიზისების მართვის საბჭოს აპარატი	5,200.00	3,600.00	-1,600.00	-31%
	ხარჯები	3,850.00	3,520.00	-330.00	-9%
	შრომის ანაზღაურება	2,781.00	2,500.00	-281.00	-10%
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	1,350.00	80	-1,270.00	-94%
60 00	საერთო სახელმწიფოებრივი მნიშვნელობის გადასახდელები	1,957,745.20	2,212,805.80	255,060.60	13%
	ხარჯები	1,489,436.60	1,614,805.80	125,369.20	8%
	ფინანსური აქტივების ზრდა	33,301.60	92,000.00	58,698.40	176%
	ვალდებულებების კლება	435,007.00	506,000.00	70,993.00	16%
60 01	საგარეო სახელმწიფო ვალდებულებების მომსახურება და დაფარვა	628,700.00	685,000.00	56,300.00	9%
	ხარჯები	268,700.00	254,000.00	-14,700.00	-5%
	ვალდებულებების კლება	360,000.00	431,000.00	71,000.00	20%
60 02	საშინაო სახელმწიფო ვალდებულებების მომსახურება და დაფარვა	240,000.00	284,000.00	44,000.00	18%
	ხარჯები	205,000.00	249,000.00	44,000.00	21%
	ვალდებულებების კლება	35,000.00	35,000.00	0.00	0%
60 03	საერთაშორისო საფინანსო ორგანიზაციებთან თანამშრომლობიდან გამომდინარე ვალდებულებები	18,000.00	7,900.00	-10,100.00	-56%
	ხარჯები	18,000.00	7,900.00	-10,100.00	-56%
60 04	ავტონომიური რესპუბლიკებისა და ადგილობრივი თვითმმართველი ერთეულებისათვის გადასაცემი ტრანსფერები	621,700.00	675,080.00	53,380.00	9%
	ხარჯები	621,700.00	675,080.00	53,380.00	9%

60 05	საქართველოს პრეზიდენტის სარეზერვო ფონდი	5,000.00	5,000.00	0.00	0%
	ხარჯები	5,000.00	5,000.00	0.00	0%
60 06	საქართველოს მთავრობის სარეზერვო ფონდი	50,000.00	40,000.00	-10,000.00	-20%
	ხარჯები	50,000.00	40,000.00	-10,000.00	-20%
60 07	წინა წლებში წარმოქმნილი დავალიანების დაფარვისა და სასამართლო გადაწყვეტილებების აღსრულების ფონდი	40,000.00	40,000.00	0.00	0%
	ვალდებულებების კლება	40,000.00	40,000.00	0.00	0%
60 08	საქართველოს რეგიონებში განსახორციელებელი პროექტების ფონდი	280,000.00	260,000.00	-20,000.00	-7%
	ხარჯები	280,000.00	260,000.00	-20,000.00	-7%
60 09	მაღალმთიანი დასახლებების განვითარების ფონდი	20,000.00	20,000.00	0.00	0%
	ხარჯები	20,000.00	20,000.00	0.00	0%
60 10	საქართველოს სახელმწიფო ჯილდოებისათვის დაწესებული ერთდროული ფულადი პრემიების გაცემის ფინანსური უზრუნველყოფა	500	299.8	-200.20	-40%
	ხარჯები	500	299.8	-200.20	-40%
60 11	საერთაშორისო ორგანიზაციებთან არსებული ხელშეკრულებების ფარგლებში ქართული მხარის ვალდებულებების დაფარვა	1,100.00	1,000.00	-100.00	-9%
	ხარჯები	1,100.00	1,000.00	-100.00	-9%

60 12	დონორების მიერ დაფინანსებული საერთო სახელმწიფოებრივი გადასახდელები	52,745.20	129,526.00	76,780.80	146%
	ხარჯები	19,436.60	37,526.00	18,089.40	93%
	ფინანსური აქტივების ზრდა	33,301.60	92,000.00	58,698.40	176%
	ვალდებულებების კლება	7	0	-7.00	-100%
61 00	დიასპორის საკითხებში საქართველოს სახელმწიფო მინისტრის აპარატი	1,200.00	0	-1,200.00	-100%
	ხარჯები	1,180.00	0	-1,180.00	-100%
	შრომის ანაზღაურება	532	0	-532.00	-100%
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	20	0	-20.00	-100%
62 00	სსიპ - სახელმწიფო ენის დეპარტამენტი	300	0	-300.00	-100%
	ხარჯები	300	0	-300.00	-100%